

П Р И Л О Ж Е Н И Я

към

Програма за управление на отпадъците на Община Априлци

за периода 2021 – 2028г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Приложение № 1 Отпадъци, които са извън обхвата на ОПУО Априлци	3
Приложение № 2 Анализи на състоянието на управлението на отпадъците.....	4
1.1. Анализ на състоянието относно отпадъците.....	5
1.2. Анализ и оценка на действащото национално законодателство по управление на отпадъците и стратегическите/програмните документи в контекста на правата и задълженията на общините.....	16
1.3. Анализ и оценка на прилагането на законодателството по управление на отпадъците на местно ниво.....	24
1.4. Анализ на дейността на регионалното сдружение за управление на отпадъците.....	31
1.5. Анализ и оценка на институционалния капацитет, в т.ч. прилагане на контролните функции съгласно националното законодателство и местните нормативни актове.....	35
1.6. Анализ и информация за замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване.....	38
1.7. Анализ и оценка на въведените схеми за управление на отпадъците на принципа на „отговорност на производителя“ и „замърсителят плаща“.....	39
1.8. Анализ на инфраструктурата и техническите възможности за третиране на отпадъците.....	51
1.9. Анализ на приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците.....	57
1.10. Анализ на икономическите инструменти и стимули в областта на управлението на отпадъците и ефективността от действието им.....	58
1.11. Анализ на финансовите потоци по управление на дейностите с отпадъците	59
Приложение № 3 Прогнози.....	61

Приложение № 1

Отпадъци, които са извън обхвата на Програмата за управление на отпадъците на Община Априлци

1. Радиоактивни отпадъци;
2. Отпадъчни газове, изпускани в атмосферния въздух;
3. Земя (in situ), включително неизкопана замърсена почва и трайно свързани със земята сгради;
4. Незамърсена почва и други материали в естествено състояние, изкопани по време на строителни дейности, когато е сигурно, че материалът ще бъде използван за целите на строителството в естественото си състояние на площадката, от която е изкопан;
5. Излезли от употреба експлозиви;
6. Фекална материя, различна от класифицираната в т. 8, слама и други естествени неопасни материали от селското или горското стопанство, използвани в земеделието и лесовъдството, или за производството на енергия от такава биомаса чрез процеси или методи, които не увреждат околната среда и не застрашават човешкото здраве;
7. Отпадъчни води;
8. Странични животински продукти, включително преработени продукти, по Регламент (ЕО) № 1069/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г., за установяване на здравни правила относно странични животински продукти и производни продукти, непредназначени за консумация от човека и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1774/2002 (Регламент за страничните животински продукти) (ОВ, L 300/1 от 14 ноември 2009 г.), наричан по-нататък Регламент (ЕО) № 1069/2009, с изключение на предназначения за изгаряне, депониране или използване в съоръжение за биогаз или компост;
9. Трупове на умрели, но не заклани животни, включително такива, които са убити, за да се прекрати разпространението на епизоотични болести, и които се обезвреждат в съответствие с Регламент (ЕО) № 1069/2009;
10. Отпадъци, получени от проучването, добива, преработването и съхраняването на минерални суровини и при експлоатацията на кариери по Закона за подземните богатства и класифицирани като „минни отпадъци“;
11. Седименти, преместени в повърхностни води с цел управление на водите и водните обекти или предотвратяване на наводнения, или намаляване на последствията от наводнения и засушаване, или рекултивация на земи, ако е доказано, че това не противоречи на други закони и седиментите нямат опасни свойства.

Приложение № 2

АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

2.1. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО ОТНОСНО ОТПАДЪЦИТЕ

На територията на общината се формират различни по характер и вид отпадъци. Видът и генерираните количества зависят от няколко фактора, като разположение на населените места, инфраструктура, плътност на застрояване, брой на населението в тях, дейността на населението като източник на образуването, икономическото положение, промишленост, благосъстояние и др. Отчетността на генерираните отпадъци се води чрез методи и средства, уредени в нормативна уредба. Отчетна книга за събиране, транспортиране и временно съхраняване на битови отпадъци и/или строителни отпадъци. Съществува и Отчетна книга на регионалното депо, която се попълва от оператора на депото. От 2021г. отчетността се извършва чрез Национална информационна система за отпадъци /НИСО/. Изпълнителната агенция по околна среда - ИАОС е отговорна институция за събиране на информация по НАРЕДБА №1 от 04.06.2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри и по всички Наредби, регламентиращи управлението на масово разпространени отпадъци. В Наредба №1 се определя вида на отчетните документи и реда за тяхното предоставяне. Информацията се събира на тримесечие и ежегодно посредством тримесечни справки и годишни отчети.

Съгласно чл. 44, ал 6 от Закона за управление на отпадъците (Обн., ДВ, бр. 53 от 13.07.2012г.) годишните отчети за отпадъци се предоставят в Изпълнителна агенция по околна среда (ИАОС). Съгласно чл. 45, ал. 1 Изпълнителният директор на ИАОС или оправомощено от него длъжностно лице води публични регистри на:

1. разрешенията по чл. 67, в т.ч. на тези от тях с прекратено действие;
2. лицата, които пускат на пазара батерии и акумулатори, включително вградени в уреди и моторни превозни средства;
3. лицата, които пускат на пазара ЕЕО;
4. лицата, които пускат на пазара минерални или синтетични масла;
5. лицата, които пускат на пазара гуми и/или гумени вериги;
6. лицата, извършващи дейности като търговец по § 1, т. 45 от допълнителните разпоредби или като брокер по § 1, т. 5 от допълнителните разпоредби;
7. регистрационните документи по чл. 78, в т.ч. на тези от тях с прекратено действие;
8. лицата, които пускат на пазара пластмасови торбички за пазаруване;
9. площадките за дейности с ОЧЦМ, ИУЕЕО, ИУМПС и НУБА;
10. производителите на отпадъци, които са престанали да бъдат отпадъци в случаите по чл. 5, ал. 2, и съгласно актовете на Европейската комисия, приети в съответствие с чл. 6, параграф 2 от Директива 2008/98/ЕО;
11. лицата, при чийто производствен процес дадено вещество или предмет се определят като страничен продукт по чл. 4;
12. лицата, които пускат на пазара обувки и текстил;
13. лицата, които пускат на пазара опаковани стоки.

Представят се годишни отчети във връзка с изискванията на Наредба № 1 от 4 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри (обн., ДВ, бр. 51 от 20.06.2014 г.).

Отчетността е основния елемент на документирането на управлението на отпадъците. Следвайки йерархичната схема на документиране е необходимо всички физически и юридически лица, които извършват дейности по обезвреждане или генерират отпадъци да разработят и приемат свои програми за управление на отпадъците. Тези програми ще бъдат включени в Общинската програма за управление на отпадъците.

Анализът на съществуващото състояние по управление на отпадъците е направен въз основа на информация и данни за образуваните, съхранените, обезвредените и оползотворени количества отпадъци за периода 2010 -2021 година, от където могат да се дефинират следните изводи:

- Количеството на отчитаните битови отпадъци и нормата на натрупване за наблюдаваният период бележат постоянна устойчива тенденция и минимални отклонения;

- През 2016 г. от Община Априлци са направени четири сезонни изследвания за морфологичния състав на отпадъците. Изследванията са направени съгласно указанията, посочени в Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2012 г., съгласно изискването на чл. 8, ал 3 от Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци.

- С писмо с изх. № И-1304/2/23.10.2018г. Национално сдружение на общините в Република България ни информира, че през 2019г. по Договор с предмет „Определяне на морфологичния състав на отпадъците в България” в рамките на проект „Пилотни модели за екологосъобразно събиране и временно съхранение на опасни битови отпадъци от домакинствата”, финансиран по Българо-Швейцарска програма за сътрудничество, ще бъде извършен анализ и определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на територията на всички общини в страната. Анализите ще обхващат четирите годишни сезона и ще бъдат завършени не по-късно от 31.10.2019г., като тяхната валидност ще е за периода 2019-2024г. През 2019г. ДЗЗД „ЕКО Морфология България“ изпълнител на договор № 12471/ 13.08.2018 за „Определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България“ с възложител ПУДООС, извърши заложените по договора дейности.

- Получените резултати са използвани при разработването на настоящата програма, както и при направените прогнозни очаквания;

- За масово разпространените отпадъци няма достатъчно натрупани данни, от които да могат да се направят изводи за тенденциите на образуване, събиране и третиране;

- Съгласно чл. 16 от Директивата за отпадъците (№ 2008/98/ЕО) Страните-членки са задължени да предприемат необходимите мерки, за създаване на интегрирана и адекватна мрежа от инсталации за обезвреждане, като се вземат предвид най – добрите налични техники, не изискващи прекомерни разходи. По силата на същата Директива – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани в една от най – близките подходящи инсталации, чрез най – подходящите методи и технологии, с оглед осигуряване високо равнище на защита на околната среда и общественото здраве.

В изпълнение на чл. 24, ал.1 и ал. 5 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), на 10.11.2010 г. е учредено - „Регионално сдружение за управление на отпадъците в регион Троян“, включващ общините Троян и Априлци.

Съгласно „Националният план за управление на отпадъците“ - Общините Троян и Априлци (включени в регионалното сдружение за управление на

отпадъците, по смисъла на чл. 49 ал.9 от ЗУО) – следва да ползват общи съоръжения за третиране на отпадъците.

По силата на Административен договор за предоставяне безвъзмездна финансова помощ по Приоритетна ос „Отпадъци“ на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ (ОПОС) Община Троян, като водеща, и Община Априлци, като партньор, изпълниха проект ИСУН BG16M1OP002-2.002-0005 „Проектиране и изграждане на допълнителна инфраструктура (инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци) за развитие на регионалната система за управление на отпадъците на регион Троян, включващ Общините Троян и Априлци“. В рамките на проекта са изградени инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци, включително съответната съпътстваща инфраструктура; доставено е необходимото оборудване и техника за инсталациите за компостиране; доставени и монтирани са всички съоръжения за постигане на целите на предварителното третиране на смесено събрани битови отпадъци. През 2021 година дейностите по проекта приключиха и изградената допълнителна инфраструктура е въведена в експлоатация, като от РДНСК – Ловеч е издадено Разрешение за ползване № ДК-07-ЛЧ-9/09.04.2021 г.

Общините Троян и Априлци са съсобственици на изградената по проекта инфраструктура, която се експлоатира от “Хемус ресурс – Троян и Априлци” ООД - търговско дружество с ограничена отговорност с общинско участие на Общините Троян и Априлци в съотношение 90% и 10% от капитала на дружеството, при спазване на законодателството на държавните помощи при възлагане на услугите от общи икономически интерес. Системата от съоръжения и инсталации, осигуряваща екологосъобразно управление на отпадъците генерирани на територията на двете общини.

От месец юли 2021 г. Общините Троян и Априлци и “Хемус ресурс – Троян и Априлци” ООД са подписали Договор за възлагане на Услуга от общ икономически интерес /УОИИ/ за срок от 12 месеца, влязъл в сила 10 календарни дни след подписването му.

Част от основните дейности, включени в обхвата на експлоатацията и стопанисването на “Хемус ресурс – Троян и Априлци” ООД са:

1. Приемане на отпадъци по кодове, съгласно Решение №08-РД-401-00/19.07.2021 г. за дейности по третиране на отпадъци.

2. Приемане на биоразградими отпадъци по кодове, съгласно Решение №08-РД-400-00/19.07.2021 г. за дейности по събиране и транспортиране на отпадъци.

3. Сключване на договори с фирми - сключен договор с фирма “НАДЕЖ” ООД за закупуване на отпадъчен материал за рециклиране.

Чрез сепариране се очаква да се постигне намаляване количеството на депонираните отпадъци, което е заложено като изискване при дейността на оператора.

Капацитетът на инсталацията за предварително третиране е 25,2 тона на ден при 250 работни дни в годината, 3,6 тона на час при 8 часов работен ден или 6 300 тона на година.

В Инсталацията за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци ще се сепарират следните отпадъчни продукти: пластмаса-2 места: за PET и HDPE; хартия и картон-2 места; стъкло; нежелязосъдържащи метали (алуминий, мед и др.); текстил, гума, кожа и др. (RDF); друг вид пластмаса-

найлони и др. Рециклируемите фракции, сепарирани от отпадъците, се балират и доставят до съответните оператори за последващо оползотворяване.

По време на процеса на сепарация, се извършва първично сортиране на отпадъците-отделяне на едри инертни материали, големи метални предмети, дървени парчета и дюшеци и други несвойствени отпадъци. Предвидени са следните контейнери: за строителни отпадъци, за едрогабаритни отпадъци, за опасни отпадъци.

След сепарирание подситовата фракция се изнася с челен товарач в зона за стабилизиране, а след това се отправя към депото, където ще се използва за запръстяване като структуриращ материал. Останалите над решетката материали се надробяват със стационарен шредер.

Инсталацията за компостиране е с капацитет 2 200 тона/година или 7,05 тона/ден (1,01тон/час) при 312 работни дни в годината и 7 часов режим на работа. В нея ще се третират биоразградими отпадъци с код 200201. Обособени са 6 зони: приемна зона; зона за временно съхранение на приетите отпадъци; зона за смесване на материала за компостиране; зона за компостиране; зона за рафиниране; зона за складиране на готовият компост.

В резултат на тези дейности се цели постигане на резултати по отношение на:

- Спазване на приоритетния ред (йерархия) при управление на отпадъците, съгл. чл.6 ал.1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО);
- Изпълнение на изискването на чл.24, ал.3 от Наредба №6/27.08.2013г., на депата да се приемат отпадъци, които задължително са преминали през процес на предварително третиране, като: сепарирание, рециклиране, компостиране и др.;
- Постигане на целите по чл. 31 (1), от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) в сроковете за поетапно постигане определени в §15 от преходните и заключителни разпоредби на ЗУО;
- Намаляване на количествата отпадъци, оставащи за обезвреждане, съответно намаляване на вредното въздействие на депонираните отпадъци върху околната среда.

ПРОИЗВОДСТВЕНИ НЕОПАСНИ ОТПАДЪЦИ

За управлението на производствените отпадъци са отговорни съответните лица, при чиято дейност те се образуват и притежателите им, съгласно чл.7 и чл.8 от ЗУО.

На Регионалното депо се приемат за депониране само производствени отпадъци, които са разрешени с Комплексното разрешително. Фирмите, които депонират производствени отпадъци на Регионалното депо, преди това трябва да извършат основно охарактеризиране на видовете производствени отпадъци и процедурите, определени в част I на приложение 1 към Наредба № 6 от 27 август 2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци (Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013г.).

Производствените неопасни отпадъци на територията на общината се генерират основно от хранително - вкусовата промишленост, дървопреработвателната промишленост, производството на метални изделия и производството на мебели. Съобразявайки се с икономическите структура на предприятията на територията на общината, големи генератори на производствени отпадъци не функционират към настоящия момент. Неопасните

отпадъци, образувани от производствените предприятия се смесват с битовите отпадъци и се депонират на общинското депо.

БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

На територията на общината се образуват различни видове отпадъци, като преобладава дялът на смесените битови и биоразградимите. Количеството на образуваните битови отпадъци е променлива величина – функция от броя на населението, годишния сезон, мястото, начина на живот, стандарта на живот на населението, степента на благоустрояване на населеното място, начина на отопление на сградите – с или без използване на твърдо гориво и други компоненти. Средно годишно на територията на Община Априлци годишно се генерират около 1200-1300 т. битови отпадъци.

Смесените битови отпадъци от територията на община Априлци се образува от домакинствата в резултат на жизнената дейност на хората по домовете, в обществените сгради, социални и административни сгради, търговските обекти и обекти за отдих и забавление, които нямат характер на опасни отпадъци и в същото време тяхното количество или състав няма да попречи на третирането им съвместно с битовите. Смесените битовите отпадъци по състав и количество се изменят под влияние на различни фактори от социален и икономически характер, поради което за различните години техните количества и състав се променят. Отпадъците от територията на Община Априлци се извозват до инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци, а отпадъците който не могат да бъдат оползотворени или рециклиране се депонират на Регионалното депо за неопасни отпадъци Троян – Априлци. За него е издадено от Министерството на околната среда и водите, Комплексно разрешително № 265-Н1/2019 г. по реда на Закона за опазване на околната среда.

Количеството на депонираните твърди битови отпадъци на регионалното депо се определя чрез електронна везна/автокантар, която е поставена на входа на депото. Специализираните сметоизвозващи машини преминават през нея при влизане и излизане от депото. Везната е свързана със специален софтуер, позволяващ издаването на кантарни бележки за всеки курс извозени отпадъци. Общото количество на постъпилите отпадъци се отчитат ежемесечно, като данните се записват в Отчети по приложение № 2, към чл.7, т.2 и 3 от Наредбата за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, чрез националната система НИСО. В следващата таблица може да се проследи, количеството на събраните, извозени и депонирани отпадъци на регионалното депо по месеци и години.

ГОДИНА	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
ЯНУАРИ	136,9	63,56	45,24	66,36	64,6	42,7	59,76	65,68	65,86	52,76	43,4	69,34	74,38	66,78	59
ФЕВРУАРИ	36,16	55,72	43,5	44,2	39,6	34,22	47,26	59,72	54,94	79,02	70,28	53,94	65,44	69,64	76,96
МАРТ	51,74	76,1	67,88	72,04	58,7	92,74	54,9	69,88	73,44	94,22	104,42	79,86	91,96	84,82	85,16
АПРИЛ	67,48	81,78	91,66	95,72	90,36	98,52	73,7	95,74	106,46	110,08	100,56	123,5	107,04	106,16	109,98
МАЙ	100,32	90,6	92,66	92,1	96,38	107,56	108,84	113,98	118,76	116,76	124,14	124,1	127,08	119,7	136,92
ЮНИ	96,7	89	101,22	89,42	93,92	96,7	89,6	108,72	111,9	102,66	115,38	108,2	116,08	116,12	137,78
ЮЛИ	41,14	115,6	111,28	107,26	94,06	99,06	123,88	114,58	123,68	122,32	137,94	146,04	151,98	137,58	131,16
АВГУСТ	98,84	117,5	125,9	142,16	151,6	124,5	141,96	144,1	149,4	158,28	162,16	169,94	153,18	153,6	157,32
СЕПТЕМВРИ	89,16	108,18	114,88	92,28	121,88	44,9	106,64	133,82	118,7	125,12	99,94	102,72	116,3	126,76	131,2
ОКТОМВРИ	79,7	96,62	99,26	105	87,12	101,08	111,74	101,56	127,08	102,84	116,78	123,6	123,92	116,14	112,12
НОЕМВРИ	69,34	81,64	88,82	83,02	71	71,58	94,58	86,68	97,1	85,78	101,86	92,48	98,2	86,5	56,44
ДЕКЕМВРИ	29,84	69,02	71,52	60,72	78,16	52,68	64,64	66,16	89,76	60,34	74,92	62,9	80,86	99,2	39,32
ОБЩО	897,32	1045,32	1053,82	1050,28	1047,38	966,24	1077,5	1160,62	1237,08	1210,18	1251,78	1256,62	1306,42	1283	1233,36
Кампания "Да изчистим България"								11,28	44,5	13,38	20,34	15,56	21,86	0	0
Всички депонирани отпадъци за годината:								1171,9	1281,58	1224,28	1272,12	1272,18	1328,28	1283	1233,36

Границите на районите, честотата на обслужване и видът на предлаганите услуги по чл.62 от Закон за местни данъци и такси, които общината ще извършва през съответната гоинана територията на община Априлци се определя ежегодно със Заповед на Кмета на общината, съгласно Закона за местните данъци и такси и Наредбата за определянето и администрирането на местните данъци и такси.

През 2019г. е извършен Морфологичен анализ на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Априлци на база на който са направени прогнозите за вида и количествата на отпадъците, които ще се очаква да се генерират на територията на общината до края на програмния период - раздел 2.11. Прогнози, на настоящата програма.

Резултатите за морфологичния състав на всички образувани битови отпадъци за общината са представени в следващата таблица:

Фракция	общо %	общо тона
Хранителни	9.60 %	131,78
Хартия	1.71 %	23,48
Картон	2.82 %	38,70
Пластмаса	9.86 %	135,33
Текстил	5.74 %	78,76
Гума	0.82 %	11,30
Кожа	0.95 %	13,11
Градински	15.44 %	111,97
Дървесни	4.00 %	54,84
Съкло	3.90 %	53,58
Метали	2.01 %	27,63
Инертни > 4 см.	7.44 %	102,11
ИУЕЕО	0.02 %	1,09
Опасни	0.90 %	12,38
Други	4.69 %	64,36
Ситна фракция < 4 см.	30.10 %	413,11
ОБЩО	100 %	1272,4 т.

През 2006г. в Община Априлци стартира проект за домашно компостиране, в рамките на който са проведени разяснителни кампании сред населението, отпечатани са ръководства с начините и методите за домашно компостиране и са доставени пласмасови контейнери (компостери), 100бр. БИО 400 и 100бр. БИО 600. При реализацията на проекта бяха предоставени компостери на 185 домакинства, 4бр. семейни хотели и 11 места за настаняване.

Битовите отпадъци по състав и количество се изменят под влияние на фактори от сезонен и социално икономически характер, поради което за различните години техните количества и състав се променят.

Община Априлци има сключен договор за организиране на система за разделно събиране на битови отпадъци от облекла и текстилни материали от 11.06.2021г. с "М-ТЕКС РЕЦИКЛИРАНЕ НА ТЕКСТИЛ" ООД – гр. Габрово.

В Община Априлци е въведена е система за разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), като е сключен Договор на 16.11.2009г., с оползотворяваща организация "ЕКОБАТЕРИ" АД, получила разрешение от МОСВ като организация по оползотворяване на негодни за употреба батерии и акумулатори. На 26.01.2010г. са предоставени на общината 7бр. контейнери от 50л. и още 2 бр. на 28.112013г. поставени на следните места на територията та на Община Априлци:

1. гр. Априлци, кв.Център – сградата на Община Априлци
2. гр. Априлци, кв. Острец – сградата на читалище "Бъдеще - 1894 г."
3. гр. Априлци, кв. Видима - сградата на читалище "Просвета – 1927 г."
4. гр. Априлци, кв. Зла река - сградата на читалище "П. Берон – 1927 г."
5. гр. Априлци, кв. Център – сградата на ОУ "Васил Левски"
6. гр. Априлци, кв. Острец – сградата на ПГТ "Иван Марангозов" - общежитие
7. с. Скандало - сградата на Кметството
8. с. Велчево – сградата на Кметството
9. с. Драшкова поляна – сградата на Кметството

Всяка година се организират кампании за предаване на ИУЕЕО.

Община Априлци разполага с 40 бр. контейнери за разделно събиране на отпадъци от територията на общината /20 бр. жълти за хартия, пластмаса и метал и 20 бр. зелени за стъкло/. Разделно събраните отпадъци се извозват до инсталацията за предварително третиране, съсобственост на общините Троян и Априлци.

Информация за предадени за оползотворяване отпадъци от територията на Община Априлци

Година	Предадени количества кг.	Вид	Организация
2008г.	500 кг.	ИУЕЕО	"НАДИН КОМЕРС" ООД
2009г.	80 кг.	ИУЕЕО	"ИТЕМА - ПГ" ЕООД
2010г.	10 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2011г.	15,8 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2012г.	10 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2013г.	38 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2014г.	162 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2015г.	24 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2016г.	47 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2017г.	35 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2018г.	200 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2019г.	860 кг.	ИУЕЕО	„ЕВРО СТИЙЛ ТРЕЙД“ ООД
2019г.	294 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД

2020г.	213кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2020г.	3807 кг.	ИУЕЕО	„ЕВРО СТИЙЛ ТРЕЙД“ ООД
2021г.	1280 кг.	ИУЕЕО	„ЕВРО СТИЙЛ ТРЕЙД“ ООД
2021г.	213 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2021г.	1500 кг.	Текстилни отпадъци	“М-ТЕКС РЕЦИКЛИРАНЕ НА ТЕКСТИЛ” ООД
2022г.		НУБА	ЕКОБАТЕРИ АД
2022г.		Текстилни отпадъци	“М-ТЕКС РЕЦИКЛИРАНЕ НА ТЕКСТИЛ” ООД

Съществуващи практики за събиране и транспортиране на отпадъците Събиране и транспортиране на отпадъци

В Община Априлци има организирана система за събиране и транспортиране на отпадъците. Дейността покрива 100 % от населението на общината. Системата за събиране на битовите отпадъци е организирана като общинска дейност. Отпадъците се събират на територията на гр. Априлци – кв. "Видима", кв. "Острец", кв. "Зла река" и кв. "Ново село" и както следва населените места с. Скандало, с. Велчево и с. Драшкова поляна. Не се обслужват някои от махалите на територията на общината поради затрудненият достъп на сметоизвозната техника и ограниченият брой на постоянно живеещите там жители. Останалите дейности по улично почистване – миене и метене на уличните платна и тротоарите, поддържане на тревните и цветни площи, се извършва от работници по програмите за временна заетост и работници, ползващи социални помощи.

Съдовете използвани за събиране на ТБО са:

1. контейнери 4 м³ за смесени битови отпадъци – 5 бр.
2. контейнери тип "Бобър" 1,1 м³ за смесени битови отпадъци – 434 бр.
3. кофи "Мева" 0,11 м³ - 226 бр.
4. паркови и тротоарни кошчета 0,06 м³ за смесени битови отпадъци - 76 бр.

№	Тип съдове	Обем (м ³)	Материал за изработка	Брой
1	Контейнер	4,0	метал	5
2	Контейнер	2,0	мета	3
3	Контейнер тип „Бобър“	1,10	метал	434
4	Кофа	0,12	метал	226
5	Паркови кошчета	0,06	метал	76

Специализираните автомобили са :

1. Специализираните сметоизвозни коли с надстройка и устройство за пресоване на отпадъците, марка "ИСУЗО " NPR 60 – 1бр., "IVECO" DAILY 70 С 15 - 1 бр. и FORD TRUCKS 1833 DC EURO 6D – 1 бр. - за контейнерите тип „Бобър“ и кофи тип „Мева“;
2. Контейнеровози ГАЗ 53 - 1 бр. - за контейнери от 2,0 м³ и 4м³;

№	Марка	Модел	Регистрационен номер
1.	ISUZU	NPR66	OB 3815 AM
2.	IVECO	70 С 15	OB 1664 BA
3.	FORD TRUCKS	1833 DC EURO 6D	OB 9711 BP
4.	Контейнеровоз "ГАЗ"	5312	OB 2538 AH
5.	MERCEDES	814 K	OB 3149 AX

От 09.09.2013 г. Община Априлци притежава Регистрационен документ № 08-РД-194-00 за извършване на дейности по събиране и транспортиране на отпадъци, които нямат опасни свойства. През 2022г. е подадено заявление за изменение и допълнение на регистрационния документ и е издадено Решение №

08-РД-00000194-01/20.04.2022г. с което се изменя и допълва регистрацията по чл. 35, ал. 3 и 5 от ЗУО и Регистрационен документ № 08-РД-194-00/09.09.2013г. Видове отпадъци, за които Община Априлци е получила разрешително за събиране и транспортиране са посочени в следващата таблица:

№	Вид на отпадъка	
	Код	Наименование
	1	2
1	19 05 03	Нестандартен компост
2	19 12 01	Хартия и картон
3	19 12 02	Черни металеи
4	19 12 03	Цветни метали
5	19 12 04	Пластмаса и каучук
6	19 12 05	Съкло
7	19 12 07	Дървесина, различно от упоменатата в 19 12 06
8	19 12 08	Текстилни материали
9	19 12 09	Минерали (например пясък, камъни)
10	19 12 12	Други отпадъци (включително смеси от материали) от механично третиране на отпадъци, различни от упоменатите в 19 12 11
11	20 03 01	Смесени битови отпадъци
12	20 03 03	Отпадъци от почистване на улици
13	03 01 05	Трици, талаш, изрезки, парчета, дървен материал, талашитени плоскости и фурнири, различни от упоменатите в 030104
14	10 01 01	Сгурия, шлака и дънна пепел от котли (с изключение на пепел от котли, упомената в 100104)
15	17 09 04	Смесени отпадъци от строителство и събаряне, различни от упоменатите в 17 09 01, 17 09 02 и 17 09 03
16	20 02 01	Биоразградими отпадъци

Четирикубиковите контейнери се използват в махали и зони на населените места със затруднен достъп и сезонно използване на жилищата. Отпадъците в тези с контейнери се извозват до депото в същите съдове, в които се събират и съхраняват. Автомобила за контейнерите с обем 4м³ е предназначен за транспортиране само на един контейнер. Товарните и разтоварни работи са механизирани.

Специализираните сметоизвозни коли с надстройка и устройство за пресоване на отпадъците имат увеличена полезна товароподемност чрез увеличаване на степента на уплътняване. В зависимост от отпадъците, средното уплътняване /компактиране/ е 3:1 а максималното 5:1. Този тип коли обслужват несменяемите съдове: тип „Бобър” и кофи „Мева”.

Обслужването на кошчетата 0.06 м³ в парковете, градините и тротоарите се извършва ръчно.

В общината е възприета планово-регулярна система за транспортиране на отпадъците. Тя се състои в редовно транспортиране на отпадъците със специализирана техника без да зависи от обема на натрупаните отпадъци.

Организирано сметосъбиране и сметоизвозване се извършва на територията на цялата община с честота веднъж седмично, четири пъти месечно.

Отпадъците от територията на Община Априлци се извозват до инсталацията за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталацията за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци, съсобственост на общините Троян и Априлци, а отпадъците които не могат да бъдат оползотворени или рециклиране се депонират на Регионалното депо за неопасни отпадъци Троян – Априлци. За него е издадено от Министерството на

околната среда и водите, Комплексно разрешително № 265-Н1/2019 г. по реда на Закона за опазване на околната среда.

Отчитането и заплащането на услугата към настоящият момент се извършва на база ежедневна кантарна бележка и месечна справка за проведените измервания по автомобили от Инсталацията за предварително третиране и компостиращата инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци, съсобственост на общините Троян и Априлци и Регионалното депо за неопасни отпадъци Троян - Априлци.

С развитието на туризма, броят на временно пребиваващите на нейна територия нараства, а от там и количеството генерирани отпадъци ще нараства, спрямо спада на населението. По тази причина броя на съдовете в населените места не съответства на определените норми за брой жители/съд за отпадъци.

Метенето е основен метод за почистване на тротоарни и улични площи в населени места през пролетно-летния и есенния период. Когато метеорологичните условия позволяват, то се извършва и през зимата. Метенето е система от дейности, с която се цели отстраняването на всякакъв вид битово замърсяване.

От 10.11.2010 г. е учредено Регионално сдружение за управление на отпадъците – регион Троян, в което участват Община Троян и Община Априлци.

СТРОИТЕЛНИ ОТПАДЪЦИ

Дейностите по събиране, транспортиране и съхранение на строителни отпадъци се извършва от лица, притежаващи разрешение по чл.37 от ЗУО (ДВ бр.86/2003г.). От началото на 2014 г. е в сила изискването на Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали (ДВ, бр.89 от13.11.2012г.), за изготвяне на план за управление на строителните отпадъци, като в чл. 4 са посочени случаите, в които не се изисква. Съгласно нормативната уредба до 01.01.2020 г. трябва да се рециклират или да се оползотворяват 70 % от неопасните строителни отпадъци спрямо общото тегло на отпадъците, което е задължение на инвеститорите.

Общинска администрация е отговорна за управлението на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината. Изолационни и други строителни отпадъци от неминерален произход постъпват на депото за неопасни отпадъци. Съгласно Комплексното разрешително до 4000 тона строителни отпадъци могат да постъпват на Регионалното депо за неопасни отпадъци.

По данни от служителите на Регионалното депо, количествата на строителните отпадъци, които постъпват на депото са в рамките на 1 % спрямо общото количество депонирани отпадъци.

Община Априлци разполага със 3 броя съдове тип „лодка“ с вместимост 2м³ за строителни отпадъци от бита.

През предходния период на действие на програмата, строителни отпадъци се използват от частни лица за насипване на собствени терени.

На територията на общината все още има места, където се изхвърлят нерегламентирано строителни отпадъци. Това води до увеличаване на разходите на общината за почистването им. Предприети са административни мерки за ограничаване на тези места и промяна нагласата на замърсителите за нерегламентираното изхвърляне на строителни отпадъци. По тази причина общинска администрация внесе за разглеждане в Общински съвет Априлци, предложение за обособяване на временни площадки за съхранение на строителни отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата, изкопни земни маси и камъни.

Няма изградена инфраструктура за оползотворяване на строителни отпадъци, при натрупване на количества ще се извърши шредирание и оползотворяване на получената фракция.

ОПАСНИ ОТПАДЪЦИ

Количествата на образуваните опасни отпадъци по групи, съгласно класификацията на отпадъците се водят на отчет в РИОСВ. След измененията на секторната нормативна уредба и по-специално, разпоредбите на Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри, до общината не достига информация и данни за количествата образувани опасни отпадъци на нейна територия, нито за количествата образувани производствени.

Най - голям дял в общото количество на опасните отпадъци заемат отработени моторни масла и нефтопродукти, негодни за употреба батерии и акумулатори, както и излезли от употреба флуоресцентни тръби и други отпадъци, съдържащи живак. Дейностите по третиране на опасните отпадъци, образувани от дейността на предприятията се извършват в съответствие с разпоредбите на ЗООС и ЗУО, съгласно разрешителните им документи за дейности с отпадъци. Третирането на опасните отпадъци от задължените лица се осъществява без използването на общинска инфраструктура.

На територията на Община Априлци има един склад за съхранение на негодни и излезли от употреба продукти за растителна защита /ПРЗ/, находящ се в землището на гр. Априлци, кв.Острец, м. "Игов рът". Склада е със зазидани врати и прозорци и ограден с мрежа. Района около склада периодично през летния сезон се почиства от израстналата растителност.

По отношение прилагането на Закон за управление на отпадъците е извършена класификация на негодните за употреба пестициди съгласно чл.7 от Наредба № 3 за класификация на отпадъците (ДВ, бр.44/2004г.), изпратена на РИОСВ – Плевен с писмо изх. №1172/10.08.2010г.

Общинска Администрация е изготвила проект с който Община Априлци кандидатства пред Междуведомствена експертна комисия по старите ПРЗ към Министерството на земеделието и храните за отпускане на безвъзмездна помощ за безопасното екологосъобразно обезвреждане на складираните, залежали и забранени за употреба ПРЗ на територията на общината, внесен в МЗХ с вх. №07-651/02.12.2008г.

Ежемесечно се извършва проверка на склада в които се съхраняват залежали и забранени ПРЗ. Община Априлци бе включена в проект на МОСВ по Българо-швейцарска програма за сътрудничество "Помощ за подготовка на окончателно проектно предложение по фонд ППП на проект „Екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност", който се реализира на национално ниво до средата на 2019г., но финансирането не одстигна и отпадъците не бяха обезвредени и към настоящия момент е създадена организация за екологосъобразното им съхранение до момента на обезвреждането им.

УТАЙКИ ОТ ПСОВ

Третирането на отпадъчните води в пречиствателни станции, води до значително намаляване на замърсяването на повърхностните води, но от друга страна е свързано с образуването на отпадъци. Утайките от градските пречиствателни станции за отпадъчни води съдържат множество потенциални замърсители и поради това е необходимо да се планира тяхното третиране и

обезвреждане. В община Априлци все още няма изградена ПСОВ за битови отпадни води. В централната градска част на кв. Център на гр. Априлци е изградена Канализационна мрежа и локално пречиствателно съоръжение за отпадни битови отпадъчни води, която чрез договор е дадена за експлоатация на „В и К „ АД – Ловеч.

В съответствие с принципа „замърсителят плаща“, управлението на утайките от локалното пречиствателно съоръжение за битови отпадъчни води е задължение на лицата експлоатиращи съоръжението.

Към момента за този вид отпадъци действаща е Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието, приета с ПМС № 201 от 4.08.2016 г., обн. в ДВ бр. 63 от 12.08.2016г.

БОЛНИЧНИ ОТПАДЪЦИ/ОТПАДЪЦИ ОТ ХУМАННОТО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Депонирането на инфекциозни отпадъци е забранено от националното законодателство. Във всяко лечебно заведение следва отпадъците се разделят на мястото на тяхното образуване на опасни и такива, които нямат характер на опасни отпадъци (неопасни). Съгласно принципа „замърсителят плаща“, болниците и другите лечебни и здравни заведения са отговорни за безопасното управление на образуваните опасни и неопасни отпадъци в резултат на тяхната дейност.

На територията на Община Априлци няма регистрирани лечебните заведения за болнична помощ, центровете за психично здраве, центровете за кожно-венерически заболявания, комплексните онкологични центрове, домовете за медико-социални грижи и диализните центрове, съгласно публикувания регистър на сайта на Министерство на здравеопазването.

На сайта на Регионалната здравна инспекция Ловеч е публикуван списък на Лечебни заведения за извънболнична помощ, съгласно които на територията на Община Априлци има регистрирани следните лечебни заведения за първична медицинска помощ:

АМБУЛАТОРИИ ЗА ПЪРВИЧНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ-ИНДИВИДУАЛНИ ПРАКТИКИ

№	Представяващ ЛЗ/ Търговска регистрация	Код на лечебното заведение	Специалност	Адрес на лечебното заведение
1.	Д-р Сави Петков Бояджиев " Елис -Амбулатория за индивидуална практика за първична медицинска помощ" ЕООД	1102111001	Вътрешни болести; Обща медицина	гр. Априлци, ул. „ Васил Левски „ № 86А, ет.2, каб. № 3 и № 4

АМБУЛАТОРИИ ЗА ПЪРВИЧНА МЕДИЦИНСКА ПОМОЩ – ГРУПОВИ ПРАКТИКИ

№	Наименование на ЛЗ/ Управител	Код на лечебното заведение	Специалност	Адрес на лечебното заведение
1.	“Цочевци – Амбулатория за груповата практика за първична медицинска помощ” ООД Управители:	1102113001		гр. Априлци ул. “В. Левски” №86 А, ет.2 ,каб. № 10 и №11
	Д-р Елена Иванова Христова- Цочева		Обща медицина	
	Д-р Цочо Василев Цочев		Обща медицина	

АМБУЛАТОРИИ ЗА ПЪРВИЧНА ПОМОЩ ПО ДЕНТАЛНА МЕДИЦИНА - ИНДИВИДУАЛНИ ПРАКТИКИ

№	Наименование на ЛЗ/ Управител	Код на лечебното заведение	Специалност	Адрес на лечебното заведение
1.	Д-р Пенчо Николов Пенчев ЕТ” Д-р Пенчо Пенчев – Амбулатория за индивидуална практика за първична медицинска помощ – първична извънболнична медицинска помощ по дентална медицина”	1102112001	-	гр. Априлци ул. “В. Левски” №86 А, ет.2 ,каб. № 2
2.	Д-р Георги Боянов Тодоров ЕТ” Д-р Георги Тодоров – Амбулатория за първична дентална помощ – индивидуална практика”	1102112002	-	гр. Априлци ул. “В. Левски” №86-А, ет.1, каб. №2

Дейностите с отпадъците от посочените лечебните заведения за първична медицинска помощ на територията на общината се извършват в съответствие с нормативните актове.

2.2. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ДЕЙСТВАЩОТО НАЦИОНАЛНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И СТРАТЕГИЧЕСКИТЕ/ПРОГРАМНИТЕ ДОКУМЕНТИ В КОНТЕКСТА НА ПРАВАТА И ЗАДЪЛЖЕНИЯТА НА ОБЩИНТЕ

Европейските стратегически документи от последните години променят философията и подхода към отпадъците, и по-конкретно предлагат преход от екологосъобразно управление на отпадъците като ключов фактор за опазване на околната среда и човешкото здраве, към политика на предотвратяване на тяхното образуване и включването им в икономическия цикъл, основан на „кръгова икономика“. Този подход цели прекъсване на връзката между икономическия растеж и генерирането на отпадъци, вредящи на околната среда и създаващи риск за човешкото здраве.

Очаква се в следващите 5-10 години на основата на приетите стратегически и политически документи ЕК да продължава да развива законодателството в сектор „управление на отпадъците“, което да въведе в още по-висока степен изискванията за превенция чрез нови правила за екодизайн и устойчивост на продуктите в целия им жизнен цикъл.

Националните програми с финансиране от ЕС за периода 2021-2027 г. ще осъществяват процеса на програмиране, като вземат предвид европейските политически и стратегически документи от последните години, по-конкретно относно „кръговата икономика“, както и националните стратегически документи, определящи визията за развитие на България, включително и НПУО за периода 2021-2028 г. и Стратегията и плана за действие за прехода към кръгова икономика на Република България за периода 2021-2027 г.

Компетентните национални институции в България са предприели действия и са разработили национални програмни документи за управление на отпадъците, които като съдържание, обхват и структура са в съответствие с европейските законодателни и методически указания (Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г., Национален стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране 2010-2020г., Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р.България за периода 2011-2020 г.).

Националният стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Р. България следва да се

актуализира за продължителността на новия програмен период, включително да се направи анализ на прилагането на плана за периода 2021-2028г.

Разработен е НПУО в съответствие с изискванията на законодателството и изпълнението на мерките, заложи в него води до изпълнение на почти всички конкретни цели за устойчиво управление на отпадъците, заложи в него.

Анализите, визията, целите и приоритетите, разработени във връзка с Националната програма за развитие България 2030, адресират специално въпросите по управление на отпадъците и са взети предвид напълно при разработването на НПУО 2021-2028 г.

България следва да се подготви и да прилага актуалните насоки за промени на европейско ниво по отношение на трансграничния превоз на отпадъци във връзка с оттеглянето на Великобритания от ЕС и във връзка с прегледа на Регламент (ЕО) №1013/2006 относно превози до края на 2020 г., извършван от ЕК и евентуалните законодателни промени, които могат да произтекат от доклада на ЕК от оценката. Националното законодателство поставя количествени цели, които община Априлци следва да постигне в периода на Програмата за управление на отпадъците. Тези цели са взети предвид при разработване на Програмата.

Национални количества цели за битови отпадъци:

Цел	2020	2025	2030	2035
Рециклиране и подготовка за повторна употреба на битови отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло. Рециклиране и оползотворяване на биоотпадъци	мин. 50 % от общото им тегло мин. 50 % от количеството битови биоотпадъци, образувани през 2014 г.	мин 55% от общото им тегло	мин 60% от общото им тегло	мин 65% от общото им тегло
Отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата	до 35 % от общото количество на същите образувани отпадъци през 1995 г.		до 70 % от общото количество на същите образувани отпадъци през 1995 г.	

Национални количествени цели за строителните отпадъци

Цел	2028 г.
Подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване, вкл. чрез насипни дейности, чрез заместване на други материали	не по-малко от 70 на сто от общото им тегло, от което се изключват материали в естествено състояние, определени с код 17 05 04 от списъка на отпадъците съгласно Решение 2000/532/ЕО

Влагане на рециклирани строителни материали	Възложителите на СМР на проекти, финансирани с публични средства, отговарят за влагането в строежите на рециклирани строителни материали или на третирани СО за материално оползотворяване в обратни насипи съгласно приложение № 10 в количества, както следва: 1. за строителство на сгради - 2 на сто от общото количество вложени строителни продукти; 2. за строителство на пътища - 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти; 3. за рехабилитация, основен ремонт и ре- конструкция на пътища - 3 на сто от общото количество вложени строителни продукти; 4. за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура - 8 на сто от общото количество вложени строителни продукти; 5. за оползотворяване на предварително третирани СО в обратни насипи - 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти
Материално оползотворяване при строителство на пътища	- 80 на сто материално оползотворяване от теглото на образуванияте при тези дейности строителни отпадъци, считано от 14 юли 2014 г.
Селективно разделяне и материално оползотворяване при СМР или премахване на строежи извън предходния ред	осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества и съгласно сроковете, посочени в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали

2.2.1. ЗАКОНОДАТЕЛНА РАМКА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ

Закон за опазване на околната среда (ЗООС), Закон за управление на отпадъците (ЗУО) и Закон за ратификация на Базелската конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане, заедно със съответните подзаконовни нормативни актове са основните закони в областта на управление на отпадъците в България. Съществуват и други закони и подзаконовни нормативни актове, които оказват влияние върху развитието на сектор „Управление на отпадъците”, като по- важните от тях са споменати в този раздел от Програмата.

Закон за опазване на околната среда

Общите изисквания към опазването на всички компоненти на околната среда (въздух, води, почви, земни недра, биоразнообразие) и управлението на факторите, които оказват вредно въздействие върху нея (отпадъци, шум, химични вещества и антропогенна дейност) са въведени в ЗООС. ЗООС очертава принципите за защита на компонентите на околната среда - като например “устойчиво развитие”, “предимство на предотвратяване пред обезвреждане”, “замърсителят плаща” и интегрирането на политиката на опазване на околната среда в секторните и регионалните политики. Освен рамкови разпоредби относно принципите, които трябва да се спазват за опазване на околната среда (и в частност на управлението на отпадъците) и общите задължения на лицата и компетентните органи, в закона са регламентирани и процедурите по извършване на екологична оценка, оценка за въздействието върху околната среда (ОВОС) и издаване на комплексни разрешителни или лицензи.

Закон за управление на отпадъците

До приемането през септември 1997 г. на Закон за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда в България липсва специална правна уредба в тази област. Законът за първи път урежда обществените отношения в сектор „Управление на отпадъците” и въвежда редица основополагащи изисквания на рамкова

Директива за отпадъците 75/442/ЕЕС, в т.ч. задължения на лицата, извършващи дейности по отпадъци, информация за дейностите с отпадъци, програмиране чрез национална, общински и фирмени програми за управление на отпадъците, разрешаване и контрол на дейностите с отпадъци; внос, износ и транзитен превоз, глоби и санкции за неизпълнение. За първи път се дефинират понятията „отпадък“, „причинител“ и „притежател“ на отпадъци. С този закон се въвежда и принципа за „разширена отговорност на производителите“ чрез изискване към производителите и вносителите на продукти, които в процеса на тяхното производство или след крайната им употреба образуват опасни или масово разпространени отпадъци, да заплащат продуктови екотакси. За детайлизиране разпоредбите на закона впоследствие са утвърдени редици подзаконови нормативни актове.

Законът за управление на отпадъците, приет през септември 2003 г., доразвива философията на закона от 1997 г. и транспонира напълно РДО 75/442/ЕЕС и заедно с наредбите към закона се въвеждат изискванията на всички европейски директиви в сектор „Управление на отпадъците“. Към момента на приемане на България като страна член на ЕС през 2007г., законодателството в сектора е хармонизирано с европейското право. С допълненията в закона през 2010 г. се въвеждат икономически стимули за предприемане на реални действия от местните власти за намаляване на депонираните отпадъци, както и за преминаване към регионален принцип на управление на битовите отпадъци.

Закон за управление на отпадъците /Обн., ДВ, [бр. 53](#) от 13.07.2012 г., в сила от 13.07.2012 г., изм., [бр. 66](#) от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г.; изм. с [Решение № 11](#) от 10.07.2014 г. на КС на РБ - [бр. 61](#) от 25.07.2014 г.; [бр. 98](#) от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г., [бр. 14](#) от 20.02.2015 г., изм. и доп., [бр. 105](#) от 30.12.2016 г., [бр. 13](#) от 7.02.2017 г., изм., [бр. 85](#) от 24.10.2017 г., изм. и доп., [бр. 88](#) от 3.11.2017 г., в сила от 1 януари на втората година, следваща публикуването на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г. ■ (*), изм., [бр. 102](#) от 22.12.2017 г., в сила от 22.12.2017 г., изм. и доп., [бр. 53](#) от 26.06.2018 г., в сила от 26.06.2018 г., [бр. 77](#) от 18.09.2018 г., в сила от 1.01.2019 г., [бр. 98](#) от 27.11.2018 г., в сила от 27.11.2018 г., [бр. 1](#) от 3.01.2019 г., в сила от 1.01.2019 г., [бр. 25](#) от 26.03.2019 г., [бр. 56](#) от 16.07.2019 г., в сила от 16.07.2019 г., доп., [бр. 81](#) от 15.10.2019 г., в сила от 16.12.2019 г., изм., бр. 105 от 11.12.2020 г., в сила от 1.01.2021 г., (*) [бр. 14](#) от 17.02.2021 г., в сила от 17.02.2021 г., доп., [бр. 18](#) от 2.03.2021 г., в сила от 2.03.2021 г., изм. и доп., [бр. 19](#) от 5.03.2021 г., в сила от 5.03.2021 г., бр. 17 от 1.03.2022 г., в сила от 1.01.2022 г./, **въвежда изискванията на РДО 2008/98/ЕО, включително принципите „замърсителят плаща“, „разширена отговорност на производителя“ и йерархията на управление на отпадъците. Той въвежда за първи път конкретно адресирани оперативни цели за рециклиране на битови и строителни отпадъци, изисквания към съоръженията и инсталациите за отпадъци, въвежда икономически и регулаторни механизми и инструменти за прилагане на законодателството; правила за управление на масово разпространените отпадъци; урежда подхода за „край на отпадъка“ и „странични продукти“, определя детайлно контролните функции на институциите и конкретните глоби и санкции за неспазване на закона.**

Ключови разпоредби, произтичащи от ЗУО, са:

► количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, които да достигнат общините, в следните срокове и количества:

до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло;

до 31 декември 2025 г. - най-малко 55 на сто от общото им тегло;

до 31 декември 2030 г. - най-малко 60 на сто от общото им тегло.

до 31 декември 2035 г. - най-малко 65 на сто от общото им тегло

до 31 декември 2035 г. - количеството на депонираните битови отпадъци да е намалено до 10 на сто или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло).

► Въвежда изисквания най-късно до края на 2020 г. общините да ограничат количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в България през 1995 г.

► Въвежда поэтапни цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, за което отговорност имат възложителите на строителни дейности, както публични органи, така

и бизнес:

до 1 януари 2028 г. - не по-малко от 70 на сто от общото им тегло, от което се изключват материали в естествено състояние, определени с код 17 05 04 от списъка на отпадъците съгласно Решение 2000/532/ЕО.

► Кметовете на общини да организират системи за разделно събиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло и да осигурят условия за разделно събиране на отпадъци от опаковки за всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители и за курортните населени места.

► Кметовете на общини да осигурят площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци и други във всички населени места с население, по-голямо от 10 000 жители и при необходимост в други населени места

Ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места с над 5000 жители и в курортните населени места са задължени да събират разделно отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали в съответствие с наредбите на общините по чл.22 от ЗУО.

Въвежда детайлни правила и изисквания за сдружаване на общините в регионални сдружения за решаване управлението на битовите отпадъци на регионално ниво чрез регионални съоръжения и организация.

Въвежда икономически инструменти за покриване на бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото и за стимулиране на превенцията и оползотворяването на отпадъци преди депонирането.

Определя националните компетентни органи по Регламент (ЕО) № 1013/2006, изискванията за финансови гаранции при трансграничен превоз, както и възможните случаи на ограничения. Забраняват се превозите на отпадъци за Република България, предназначени за изгаряне или съвместно изгаряне с оползотворяване на енергията за всяка инсталация, в количества за съответната календарна година, надвишаващи сумарно половината от годишния капацитет на инсталацията. В случаите, когато в Националния план за управление на отпадъците са заложили специфични мерки за управление на даден отпадък или поток от отпадъци, Министерският съвет може да ограничи вноса на тези отпадъци.

Законът за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане е приет през януари 1996 г (обн., ДВ, бр.8 от 1996 г.). Допълнително със Закон (обн. ДВ, бр.113 от 1999 г.) са ратифицирани и поправките към Конвенцията. На общеевропейско ниво конвенцията се прилага чрез Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци.

Действащите подзаконовни нормативни актове, които детайлизират изискванията на ЗУО, могат да се обособят в четири групи:

Подзаконовни нормативни актове, определящи изисквания към съоръжения и инсталации:

- към площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;
- за изграждане и експлоатация на депа и други съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци;
- за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и за съвместно изгаряне на отпадъци;
- за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци;
- към инсталации, произвеждащи титанов диоксид.

Подзаконовни нормативни актове, регулиращи управлението на специфични отпадъчни потоци:

- за утайки от пречистване на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието;
- за строителните отпадъци и за влагане на строителни рециклирани материали;
- за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци.;
- за отпадъци съдържащи полихлорирани бифенили и терфенили /ПХБ/;
- за опаковки и отпадъци от опаковки;
- за излязло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/;

- ▶ за излезли от употреба моторни превозни средства/ИУМПС/;
- ▶ за отпадъци от негодни за употреба батерии и акумулатори;
- ▶ за отработени масла и отпадъчни нефтопродукти;
- ▶ за автомобилни гуми;
- ▶ за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения.

Подзаконови нормативни актове, съдържащи регулации по управлението на отпадъци чрез икономически инструменти:

- ▶ за отчисленията и разходване на събраните средства за дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадките на депата за отпадъци и за отчисленията за депониране на битови и строителни отпадъци;
- ▶ за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (ИУМПС, ИУЕЕО, гуми, опаковки, масла, негодни за употреба батерии и акумулатори, полимерни торбички);
- ▶ за финансова гаранция или еквивалентна застраховка при трансграничен превоз на отпадъци.

Подзаконови нормативни актове с хоризонтални разпоредби спрямо всички видове отпадъци, инсталации и съоръжения за отпадъци в обхвата на ЗУО:

- ▶ за класификацията на отпадъците;
- ▶ за предоставяне на информация и реда за водене на публични регистри относно отпадъците.

Съответствие с европейското право в сектор отпадъци

Към момента на приемане на НПУО националното законодателство е в съответствие с европейското екологично право в сектор „Управление на отпадъците” .

Подзаконовинормативни документи по прилагането на ЗУО

[Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци](#), приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г. (Обн. ДВ, бр. 11 от 31.1.2017 г.)

[Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци](#) (обн., ДВ, бр. 111 от 27.12.2013г. изм. И доп. Бр. 7 от 20.01.2017г.)

[Наредба № 1 от 09.02.2015 г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения](#)(обн., ДВ, бр. 13 от 17.02.2015 г.)

[Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали](#), приета с ПМС 277 от 5.11.2012 г. (Обн., ДВ, бр. 89 от 13.11.2012 г., в сила от 13.11.2012 г.)

[Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци](#) (приета с ПМС № 53 от 1999 г., ДВ, бр.29/1999 г.)

[Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки](#) (обн., ДВ, бр. 85/06.11.2012 г., изм. и доп., бр. 76/30.08.2013 г.)

[Наредба № 3 за изискванията към инсталации, произвеждащи титанов диоксид](#) (обн. ДВ, бр. 49/04.06.2013 г.)

[Наредба № 2 от 23.07.2014г. за класификация на отпадъците](#) (издадена от министъра на околната среда и водите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр. 66 от 8.08.2014 г. изм. и доп., бр.32 от 21.04.2017г.)

[Наредба № 4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци](#) (обн. ДВ, бр. 36 от 2013 г.)

[Наредба № 7 за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци](#) (издадена от министъра на околната среда и водите, министъра на регионалното развитие и благоустройството, министъра на земеделието и горите и министъра на здравеопазването, обн., ДВ, бр.81 от 17.09.2004 г.)

[Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и](#)

[на другисъоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци](#) (Издадена от министъра на околната среда и водите, обн., ДВ, бр. 80 от 13.09.2013 г., в сила от 13.09.2013г.)

[Наредба № 1 от 04.06. 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри](#)(обн., ДВ, бр. 51 от 20.06.2014 г.)

[Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства \(Приета с ПМС № 11 от 15.01.2013 г.,\(обн., ДВ, бр. 7 от 25.01.2013 г., в сила от 25.01.2013 г.\)](#)

[Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни водичрез употребата им в земеделието](#) (Приета с ПМС № 201 от 4.08.2016 г., обн., ДВ, бр. 63 от 12.08.2016г.).

[Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори](#) (приета с ПМС № 351 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г. в сила от 8.01.2013г.)

[Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти \(приета с ПМС № 352 от 27.12.2012 г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г.\)](#)

[Наредба № 3 от 05.08.2014г. за изискванията за реда и начина за инвентаризация на оборудване, съдържащополихлорирани бифенили, маркирането и почистването му, както и за третирането и транспортiranето на отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили](#) (обн., ДВ, бр. 70 от 22.08.2014 г.)

[Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване](#) (приета с ПМС № 256 от 13.11.2013 г., обн. ДВ, бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014 г.)

[Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса](#) (приета с ПМС № 76 от 12.04.2016г., обн. ДВ, бр. 30 от 15.04.2016г. в сила от 16.06.2016 г.)

[Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми](#) (Приета с ПМС № 221 от 14.09.2012г. обн. ДВ. бр.73 от 25.09.2012 г.)

[Наредба за реда и начина за изчисляване на размера на финансовата гаранция илиеквивалентна застраховка и за предоставяне на годишни справки-декларации притрансграничен превоз на отпадъци](#) (Приета с ПМС № 195 от 10.07.2014 г., обн. ДВ, бр. 59 от 18.07.2014 г.)

[Наредба за определяне на реда и размера за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци](#) (Приета с ПМС № 120 от 30.05.2008 г., обн., ДВ, бр. 53 от 10.06.2008 г.)

[Наредба за намаляване на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда](#) (Приета с ПМС № 354 от 26.10.2021 г., обн. ДВ. бр.91 от 2 Ноември 2021г.)

Закон за местните данъци и такси

Механизмът за финансиране на изпълнението на задълженията на общините по управлението на битовите отпадъци, възложени със Закона за управление на отпадъците е регламентиран със Закона за местните данъци и такси. Въведена е “такса битови отпадъци”, която се заплаща за услугите по събирането, извозването и обезвреждането в депа или други съоръжения на битовите отпадъци, както и за поддържането на чистотата на териториите за обществено ползване в населените места.

Таксата се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност (чл. 66 от ЗМДТ):

- ✓ Осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци: контейнери, кофи и други;
- ✓ Събиране и транспортиране на битовите отпадъци до депата или други инсталации и съоръжения за обезвреждането им;
- ✓ Почистване на улиците, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване;
- ✓ Проектиране, строителство, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови и строителни отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане на битови и строителни отпадъци.

Закон за устройство на територията

Законът урежда обществените отношения, свързани с устройството на територията, изискванията към инвестиционното проектиране и строителството в страната, и определя ограниченията върху собствеността за устройствени цели.

Съоръженията и инсталациите за третиране на отпадъци са определени като елементи на техническата инфраструктура. Това създава допълнителни административни бариери и забавяния на планирането и изграждането им, тъй като се изисква изработването на специален ПУП, дори ако теренът е определен с ОУП или ПУП за промишлени цели, т.е. неясен остава въпросът защо на терени, определени с устройствен план като промишлени, на които могат да се изградят енергийни, химически, металургични и други подобни обекти, могат да стартират проекти за отпадъци, например компостираща или сепарираща инсталация, но след провеждане на процедура за нов ПУП. От гледна точка на характеристиките, значимостта, сложността и рисковете при експлоатация, тези инсталации са определени като втора категория строеж от общо осем категории, като първа категория са най-сложните и рискови, а осма категория - с незначителен риск и сложност.

Законът съдържа разпоредби във връзка с произтичащите от ЗУО изисквания относно строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради:

► оценката за съответствието на инвестиционните проекти със съществените изисквания към строежите обхваща проверката на тези проекти за съответствие с редица изисквания, включително и с изискванията за селективно разделяне на отпадъците, образувани по време на строително-монтажните работи и дейностите по разрушаване с цел осигуряване на последващото им оползотворяване, включително рециклиране и постигане на съответните количествени цели за оползотворяване и рециклиране;

► премахването на строежи се извършва след одобряване на план за управление на строителни отпадъци, изискван от ЗУО;

► в разрешението за строеж се вписват мерките за селективно разделяне на отпадъците, образувани по време на строително-монтажните работи и дейностите по разрушаване и осигуряване на последващото им оползотворяване, включително рециклиранена фаза одобрение на строеж за въвеждане в експлоатация не се допуска въвеждане в експлоатация, когато:

1) липсва определен размер на отчисленията за единица депониран отпадък за последващо закриване и експлоатация по чл.60 от ЗУО;

2) не е издадено разрешение или регистрационен документ за дейности с отпадъци, когато такива се изискват по реда на ЗУО.

Анализът на приетото национално законодателството по управление на отпадъците в НПУО 2021-2028 г. показва, че са въведени всички европейски норми, приети на ниво ЕС до 2021 г. В законодателството са регламентирани специфични национални инструменти, които да подпомогнат процеса на прилагане на ключовите изисквания на европейското законодателство:

- за съобразяване с йерархията на управление на отпадъците;
- за третиране на отпадъците в съоръжения и инсталации, отговарящи на европейските технически изисквания за опазване на околната среда;

- за постигане на целите за рециклиране, подготовка за повторна употреба и оползотворяване на определени потоци отпадъци;

- за намаляване на вредното въздействие на отпадъците, особено опасните отпадъци, върху околната среда.

По-конкретно националните инструменти с най-ефективно въздействие за постигане на ключовите количествени цели и изисквания за екологосъобразно управление на отпадъците на местно ниво, регламентирани в ЗУО и подзаконовите нормативни актове, са:

- Отчисленията за депониране на битови и строителни отпадъци, които се заплащат за всеки тон депонирани отпадъци и натрупаните суми, от които общините могат да ползват за развитие на модерни системи за управление на общинските

отпадъци;

- Отчисленията за закриване на депата за отпадъци, въведени с цел собствениците на съоръжения за депониране на отпадъци да акумулират средства за тяхното екологосъобразно третиране след запълването им, в т.ч. за битови отпадъци;

- Схемите за „разширена отговорност на производителя“, прилагани за шест специфични потока масово разпространени отпадъци, включително разрешителните издавани на организациите за оползотворяване на тези потоци отпадъци, програмите, които трябва да разработват и одитите за изпълнението им, както и разрешителните, които се издават за дейността им от МОСВ и контрола за спазване на условията в тях;

- Подпомагане финансирането на проекти на общините за съоръжения, инсталации и дейности за подобряване управлението на отпадъците от: държавния бюджет; националния екологичен фонд ПУДООС; националните (оперативни) програми, съфинансирани от ЕСИФ и държавния бюджет; Националния доверителен екофонд;

- Плановите и извънредните инспекции от общинските органи за спазване на изискванията на ЗУО и наредбите към него, съответно - на общинските наредби за отпадъците и глобите и санкциите, налагани от контролните органи при неспазване на законодателството.

2.3. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ПРИЛАГАНЕТО НА ЗАКОНОДАТЕЛСТВОТО ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА МЕСТНО НИВО

Анализът има за цел да отговори на следните въпроси:

- Приета ли е нормативна уредба на местно ниво в съответствие с чл. 22 от ЗУО, която да детайлизира правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и юридическите лица по отношение на управление на отпадъците и съдържа ли тя минималните изисквания на ЗУО?

- Има ли планирани/извършени промени в Наредбата по чл. 9 от Закона за местните данъци и такси, отразяващи изискванията за използването на основите за всяка от услугите по чл. 62 от Закона за местните данъци и такси и отчитайки разпоредбата, че количеството битови отпадъци е водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци (чл. 67, ал. 4, ЗМДТ);

- Кой други местни наредби имат отношение към управление на отпадъците?

Анализ на общинската нормативна рамка

Правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и юридическите лица по отношение на управление на отпадъците са регулирани в следните общински наредби:

- Наредба за поддържане на чистотата, опазване на околната среда и управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Априлци, определяща реда и условията за изхвърлянето, събирането, в т.ч. разделното, превозването, обезвреждането и оползотворяването на битови, строителни и масово разпространени отпадъци, приета с решение № 294/28.11.2013 г. на ОбС - Априлци, изм. с Решение №588/29.08.2019г. на Общински съвет – Априлци, след последните промени на Закона за управление на отпадъците и поднормативните актове по прилагането му. Уреждаща реда и условията за екологосъобразното управление (изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци) на територията на община Априлци в съответствие с изискванията на действащите нормативни актове.

Други наредби, имащи пряко отношение към проблемите на околната среда, са:

- Наредба №1 за обществения ред на територията на Община Априлци,

приета с приета приета с Решение №254/29.04.2021г., изменена и допълнена с Решение №387/24.02.2022г.).

- Наредба № 16 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услугите предоставяни от община Априлци, *приета с решение №444 Протокол №51/25.02.2003г. на Общински съвет Априлци. Последно изм. и доп. Решение №395 от 31.03.2022г. от Протокол №47 (Изменя и създава текстове в Глава втора, местни такси, раздел 1, Такса за битови отпадъци, чл.16в и в Преходни и заключителни разпоредби).*

- Наредба за реда и условията за отглеждане на селскостопански животни на територията на Община Априлци (Приета с Решение №167 от протокол №21/26.11.2020г.)

- Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на община Априлци, приета с Решение №144 от 25 септември 2008г. на Общинския съвет – Априлци; Изменя се в Чл.47, (3) с Решение №558 от Протокол №59/30.05.2019г.; Отменя се в Чл.48, ал.2, т.2 и т.3 с Решение №558 от Протокол №59/30.05.2019г.) м. Септември 2008г. гр. Априлци.;

- Наредба за реда и управлението на горските територии собственост на община Априлци, приета с Решение №129/30.08.2012г. на Общински съвет – Априлци, изм. с Решение №566/27.06.2019г. на Общински съвет – Априлци, изм. с Решение №409/31.03.2022г. на Общински съвет - Априлци).

Основни изводи:

- Националното законодателство, уреждащо обществените отношения, свързани с управление на отпадъците е хармонизирано с европейското законодателство, прието до 2022 г.

- Националната правна рамка е построена в цялост и като логична конструкция и архитектура, която може да бъде допълвана и променяна съобразно новото европейско законодателство. Приети са законодателни изменения и допълнения в ЗУО за въвеждане в националното законодателство на последните изменения в: Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС; Директивата 94/62/ЕС относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива 99/31/ЕС относно депата за отпадъци.

- Има действаща Наредба за поддържане на чистотата, опазване на околната среда и управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Априлци, определяща реда и условията за изхвърлянето, събирането, в т.ч. разделното, превозването, обезвреждането и оползотворяването на битови, строителни и масово разпространени отпадъци, приета с решение № 294/28.11.2013 г. на ОБС - Априлци, изм. с Решение №588/29.08.2019г. на Общински съвет – Априлци, след последните промени на Закона за управление на отпадъците и поднормативните актове по прилагането му.

- Действащите нормативни актове на територията на община Априлци са съобразени с последните промени в Закона за управление на отпадъците и ЗМДТ.

- Сключените договори за изпълнение на задълженията на кмета на общината по чл. 19 от ЗУО са актуални.

В резултат на приетото законодателство в сектор „Отпадъци“ и на прилагането на национални инструменти ефективно въздействие за постигане на ключовите количествени цели и изисквания за екологосъобразно управление на отпадъците за предходния програмен период, се постигнаха добри резултати и значими успехи в разглежданата област и на местно ниво.

През 2008 г. е изградена и въведена в експлоатация „Регионална система за управление на отпадъците - регион Троян, включваща общините Троян и

Априлци“, част от която са:

- Регионално депото за неопасни отпадъци с обща площ 57,360 дка. Включващо клетка 1 и клетка 2 с капацитет 252 760 т., клетка 3 с капацитет 171 030 т., находящо се в землището на гр. Троян, на 1 км в северозападна посока от града. Оператор на депото е Общинско предприятие „КОМУНАЛНИ УСЛУГИ - ТРОЯН“, съгласно Решение № 549/25.11.2010 г. на Общински съвет – Троян. На депото се извършва обезвреждане на неопасни отпадъци от населените места в общините Троян и Априлци. Площадката се усвоява поетапно, като за тази цел е разделена на 3 клетки. Към 2022 г. се експлоатират клетки № 1 и № 2. Технологията на депониране включва: разтоварване; разстилане с уплътняване; запръстяване; оросяване с инфилтрирани води (ИВ). Сметовозните коли разтоварват отпадъците в определения за деня работен участък на клетката. След разтоварването на отпадъците се пристъпва към разстилането и уплътняването им на пластове до достигане височина на работния слой от 1,80 м., след което се полага промеждутъчен слой пръст от 0,20 см. Като част от технологията на депониране на ТБО е и овлажняването им с инфилтрирани води, постъпващи от помпената станция на ретензионен басейн. Овлажняването става чрез местене на гофриран маркуч върху отпадъците извън дневния работен участък, за да не се затруднява работата на сметовозните коли и разстилащата и уплътняваща техника. Успоредно с експлоатацията на депото се изграждат газовите кладенци и свързващата шахта за всяка клетка. На всеки хоризонт се създават депа за запръстяващия слой.

Клетка 1 има работен обем 56 172 м³ и заема площ 16,7 дка. Експлоатира се от 2002 г.

Клетка 2 има работен обем 145 400 м³ и заема площ 23,8 дка. Експлоатира се от 2006 г.

Клетка 3 има работен обем 167 000 м³ и заема площ 16,5 дка. Въведена е в експлоатация с Разрешение за ползване № ДК-07-ЛЧ-30/23.08.2022 г., като част от етапно строителство, съгласно **Разрешение за строеж № 139/19.10.2017 г. за „Изграждане на трета клетка на Регионално депо за неопасни отпадъци на общините Троян и Априлци“ – етапно строителство:**

Етап I – Изграждане на оградаща дига на клетки 1 и 2, с подетапи: Етап I.1. Изграждане на част от оградаща дига и прилежащите дренажни жили, Етап I.2. Окончателно доизграждане на оградащата дига и прилежащите дренажни жили

Етап II – Изграждане на клетка 3

Етап III – Рекултивация на клетки 1 и 2

Изработването на цитирания инвестиционен проект беше продиктувано от предстоящото изчерпване в началото на 2018 г. на капацитета на клетка 1 и клетка 2. През 2018 г. беше изграден Етап I.1, а през 2019 г. Етап I.2. С цялостното реализиране на Етап I се увеличи капацитета на клетка 1 и частично на клетка 2 и се удължи експлоатацията им, през което време се изгради клетка 3. Оградащата дига обединява клетка 1 и западната част на клетка 2, спрямо преминаващия над депото електропровод. Общата площ на обединените клетки е 12 000 м².

Участъкът от клетка 2, под електропровода и източно от него (с изчерпан капацитет в началото на 2018 г.), ще се рекултивира заедно с клетка 3, което не е предмет на цитираното разрешение за строеж.

През настоящия програмен период **възниква необходимостта от**

своевременна рекултивация на обединените клетка 1 и западната част на клетка 2, с обем на депонираните отпадъци около $V_{\text{депонирани}} = 180\,000\text{ м}^3$, площ на рекултивираното тяло на отпадъците $F_{\text{рекултивирано}} = 12\,000\text{ м}^2$ – техническа и биологична.

Техническата рекултивация се състои от изграждане на горен изолиращ екран и изграждане на рекултивиращ слой.

Горният изолиращ екран се изгражда с цел повърхностно запечатване на клетките с преустановена експлоатация. С горния изолиращ екран се осигурява: защита от проникването на повърхностни води в отпадъчното тяло на депото; опазване на атмосферния въздух и повърхностните води от замърсяване от отпадъчното тяло; удовлетворяване на изискванията за рекултивация на нарушени терени и удовлетворяване на условията за използване на рекултивирания повърхностен слой на депото след приключване на неговата експлоатация.

Горният изолиращ екран е с обща дебелина 0,80 m и включва следните пластове в посока от долу нагоре:

- геотекстил с разделителна функция – 200 гр/м^2 ;
- газов площен дренаж (фракция $16\div 32\text{ мм}$) с дебелина $h=0,30\text{ м}$;
- геотекстил с разделителна функция – 200 гр/м^2 ;
- пласт земни почви с дебелина в уплътнено състояние $h=0,50\text{ м}$

Рекултивиращият слой се изгражда с оглед осигуряването на нормални условия за растеж и развитие на бъдещата растителност, както и за защита на запечатващия пласт от замръзване и биоинстракция. Рекултивиращият слой е с обща дебелина 0,70 m и включва следните пластове:

- пласт пръст с дебелина в уплътнено състояние $h=0,50\text{ м}$;
- растителна почва (хумус) с дебелина $h=0,2\text{ м}$

Успоредно с изграждането на техническата рекултивация се изграждат и газовите кладенци. Предвидена е отводнителна канавка за повърхности води по оградащата дига.

След полагане на рекултивиращият слой пръст и хумус е предвидена биологична рекултивация – два етапа:

- затревяване с тревни смеси и/или залесяване с видове подходящи за региона;
- отгледни мероприятия

Общините от регионалното сдружение за управление на отпадъците Троян и Априлци не разполагат с необходимия финансов ресурс за рекултивация на обединените клетка 1 и западната част на клетка 2, с оглед на което възнамеряват да кандидатстват за финансиране по планираната мярка за рекултивация на депа по приоритет „Отпадъци“ на Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г.

● По силата на Административен договор за предоставяне безвъзмездна финансова помощ по Приоритетна ос „Отпадъци“ на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ (ОПОС) Община Троян, като водеща, и Община Априлци, като партньор, изпълниха проект ИСУН BG16M1OP002-2.002-0005 „Проектиране и изграждане на допълнителна инфраструктура (инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци) за развитие на регионалната система за управление на отпадъците на регион Троян, включващ Общините Троян и Априлци“. В рамките на проекта са изградени инсталация за

предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци, включително съответната съпътстваща инфраструктура; доставено е необходимото оборудване и техника за инсталациите за компостиране; доставени и монтирани са всички съоръжения за постигане на целите на предварителното третиране на смесено събрани битови отпадъци. През 2021 година дейностите по проекта приключиха и изградената допълнителна инфраструктура е въведена в експлоатация, като от РДНСК – Ловеч е издадено Разрешение за ползване № ДК-07-ЛЧ-9/09.04.2021 г.

Общините Троян и Априлци са съсобственици на изградената по проекта инфраструктура, която се експлоатира от “Хемус ресурс – Троян и Априлци” ООД - търговско дружество с ограничена отговорност с общинско участие на Общините Троян и Априлци в съотношение 90% и 10% от капитала на дружеството, при спазване на законодателството на държавните помощи при възлагане на услугите от общи икономически интерес. Системата от съоръжения и инсталации, осигуряваща екологосъобразно управление на отпадъците генерирани на територията на двете общини.

От месец юли 2021 г. Общините Троян и Априлци и “Хемус ресурс – Троян и Априлци” ООД са подписали Договор за възлагане на Услуга от общ икономически интерес /УОИИ/ за срок от 12 месеца, влязъл в сила 10 календарни дни след подписването му. В началото на месец август 2022г. е подписан нов договор за срок от 12 (дванадесет) месеца и влиза в сила от 10.08.2022 г.

Част от основните дейности, включени в обхвата на експлоатацията и стопанисването на “Хемус ресурс – Троян и Априлци” ООД са:

1. Приемане на отпадъци по кодове, съгласно Решение №08-РД-401-00/19.07.2021 г. за дейности по третиране на отпадъци.
2. Приемане на биоразградими отпадъци по кодове, съгласно Решение №08-РД-400-00/19.07.2021 г. за дейности по събиране и транспортиране на отпадъци.
3. Сключване на договори с фирми - сключен договор с фирма “НАДЕЖ” ООД за закупуване на отпадъчен материал за рециклиране.

Чрез сепариране се очаква да се постигне намаляване количеството на депонираните отпадъци, което е заложено като изискване при дейността на оператора.

Капацитетът на инсталацията за предварително третиране е 25,2 тона на ден при 250 работни дни в годината, 3,6 тона на час при 8 часов работен ден или 6 300 тона на година. Инсталацията се състои от следните компоненти:

- Входяща зона / склад за необработен отпадък;
- Приемен пит;
- Лентови транспортъори (конвейери);
- Машина за отваряне на торбички;
- Барабанно сито;
- Магнитен сепаратор;
- Зона за предварително сортиране;
- Зона за ръчно сортиране;
- Клетки / контейнери за сортирани отпадъци;
- Балираща машина;
- Изходяща зона / склад за сортиран (балиран) отпадък.

Описание на технологичния процес:

-Претегляне и приемане на покритата площадка на смесените битови отпадъци;

-Първично ръчно сортиране – отделяне на едрогабаритни инертни отпадъци за утилизация;

-Първично ръчно сортиране – отделяне на дървесни и биоразградими отпадъци, шредирването им и използване за производство на ПКП;

-Подаване на смесения битов отпадък в хранващия пит посредством челен товарач;

-Разкъсване и отваряне на торбички;

-Разделяне по едрина/пресяване през стационарно сито 80 мм, при което се отделят като подситова фракция основно хранителни отпадъци;

-Ръчно сортиране на едрата фракция от пресяването за отделяне на рециклируемите хартия/ картон, пластмаса, стъкло и метал и др. с 8 работни места;

В Инсталацията за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци се сепарират следните отпадъчни продукти: пластмаса-2 места: за PET и HDPE; хартия и картон-2 места; стъкло; нежелезосъдържащи метали (алуминий, мед и др.); текстил, гума, кожа и др. (RDF); друг вид пластмаса-найлони и др. Рециклируемите фракции, сепарирани от отпадъците, се балират и доставят до съответните оператори за последващо оползотворяване.

По време на процеса на сепарация, се извършва първично сортиране на отпадъците-отделяне на едри инертни материали, големи метални предмети, дървени парчета и дюшеци и други несвойствени отпадъци. Предвидени са следните контейнери: за строителни отпадъци, за едрогабаритни отпадъци, за опасни отпадъци .

Разделените материали ще се пускат в специално оформени отвори в пода на кондиционираната кабина, и ще се събират в контейнери, разположени под отворите.

-Магнитна сепарация на потока след ръчното сортиране;

-Съхранение в контейнери на разделените отпадъци;

-Аеробно компостиране на ситния преминал през стационарното сито поток – представляващ преимуществено хранителни отпадъци заедно с отделения и шредирани ЕГО - биоразградим поток – за получаване на подобен на компост продукт (ПКП);

-Пресяване на мобилно сито 50 mm за отделяне на продукт ПКП;

-Балиране на хартията и пластмасата;

-Разделяне на остатъчния отпадък след ръчното сортиране на сито 150 mm;

-Шредирание на остатъчния едър отпадък;

-Стабилизиране на ситния остатъчния отпадък в тунел с механизирано обръщане за аериране с челен товарач;

-Обединяване на шредирания, стабилизирания остатъчен отпадък и отпадъка от производството на ПКП и депонирането му.

След сепарирание подситовата фракция се изнася с челен товарач в зона за стабилизиране, а след това се отправя към депото, където се използва за запръстяване като структуриращ материал. Останалите над решетката материали се надробяват със стационарен шредер.

Захранването на инсталацията и отделните ѝ части да се осъществява посредством челен товарач. Подситовата фракция и остатъчните отпадъци да подлежат на надробяване и последваща стабилизация. Течната фракция да е отведена в утаителен басейн.

След сортиране на отпадъците, само малка част от тях да бъде депонирана.

Неопасните битови отпадъци постъпват и се разтоварват от сметовозните камиони в приемната зона на Инсталация за предварително третиране на битови отпадъци (ИПТ).

След това челен товарач поема отпадъците и ги натоварва в хранващия бункер с устройство за надробяване (разкъсване) на торбички. След преминаване през наклонено барабанно сито потока смесени отпадъци се разделя на две фракции – надситова фракция (> 80 mm) и подситовата фракция (< 80 mm), която съдържа голям процент органика. Фракцията < 80 mm се събира под ситото и с челния товарач се транспортира до зоната за аеробно стабилизиране. С ръчно разделяне (в климатизирани / кондиционирани кабинни)

се отделят рециклируемите материали (PET, стъкло, хартия, HDPE, PVC, картон, цветни метали, RDF). Рециклируемите материали се пускат в контейнери, намиращи се под кабините за ръчно сортиране.

Хартията, картона, различните видове пластмаси и отпадъци от цветни метали се подават към балираща преса. Балиращата преса пресова и пакетира материалите в бали, които се откарват в складовата зона за съхранение преди транспортирането им към преработващи предприятия.

Материалите, които не могат да се балират се изнасят и изсипват в големи транспортни контейнери в зоната за поставяне на контейнери. Транспортните контейнери се осигуряват от преработвателните предприятия, с които са сключени договори за предаване на разделените рециклируеми фракции за последващо третиране.

Несортираната отпадъчна фракция излиза по транспортната лента от кабината за ръчно разделяне и чрез магнитен сепаратор се отделят желязосъдържащите отпадъци. Неразделената отпадъчна фракция е предвидено да се изсипва върху решетка с размери на отворите 150/150 mm. Преминалата през решетката фракция се събира под нея и с челния товарач се извозва в зоната за стабилизация. Останалата над решетката фракция се събира в контейнери, после се шредира и се предава за депониране.

Преди напускане на обекта, празните автомобили измиват гумите и отново се претеглят.

- Инсталация за компостиране на разделно събрани зелени отпадъци.

На компостиране се подлагат пресни входящи зелени отпадъци и разделно събрани биоразградими отпадъци.

Предварителната обработка включва: сортиране на видовете растителни и биотпадъци, надробяването им чрез мобилен шредер и смесване в подходящо съотношение за постигане на оптимална влажност и оптимално съотношение C:N.

Площадката за тази дейност е оформена със стоманобетонова настилка изпълнена със сулфатуустойчив бетон.

Компостирането протича при влажност между 40%-60%, но оптималната за процеса е 50%-55%. Кригирането на влажността се постига чрез впръскване на вода или чрез смесено третиране на отпадъци с различна влажност. Оптималното съотношение C:N е 30:1, това съотношение се постига се осъществява чрез смесване на различни типове отпадъци.

Пресните входящи зелени отпадъци още при пристигането им на площадката ще се насочват за обработка в зависимост от характера им:

-органичните отпадъци с малки размери (листа, трева) се отправят директно към тунела за компостиране

- органичните отпадъци с големи размери (дървесни материали и клони) се насочват към приемна площадка за смилане от мобилен раздробител (шредер).

След постъпване на всички фракции в купа и оформянето му, започва аеробната биодеградация и зреене. Ферментацията е първата фаза от аеробната биодеградация и зреене. Втората фаза е зреене на компоста. И в двете фази на компостирането материала се подлага на биодеградация.

Важен фактор също е и кислородът. Аерирането се извършва чрез машина за обръщане на материала.

Компостираният материал може управлявано да е вентилира/аерира – непрекъснато ишли с прекъсвания по определена програма съобразно нуждите на компостиране и заложените технологични параметри – температура, влажност, съдържание на кислород и въглероден диоксид и други.

В края на двете фази – ферментация и узряване е необходимо пресяване на компоста, за да се получат продукти с различен гранулометричен състав,

отговарящи на специфичните изисквания на потребителя. Тази операция се осъществява от мобилно барабанно сито. След пресяването готовия компост се извозва от челния товарач до склада за съхранение на готовия компост.

Извършва се контрол на продукта – продукта. След анализ за отсъствие на тежки метали и патогени компостът е подходящ за използване за наторяване и в селското стопанство. Трябва да отговаря и на всички останали физични, химични и биологични показатели (тест за покълване на плевелни семена, тест за покълване и растеж на растения) за оценка на качеството му, съгласно Наредба за третиране на биоотпадъците.

Компостиращата инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци е с капацитет 2 200 т/г. и е разположена в северната част на имота и се състои от две части: открита площадка и навес. Инсталацията е разделена на шест обособени зони, в които ще се изпълняват отделните технологични процеси:

-зона 1 – приемна зона

-зона 2 – зона за временно съхранение на приетите отпадъци

-зона 3 – зона за смесване на материала за компостиране

-зона 4 – зона за компостиране

-зона 5 – зона за рафиниране

-зона 6 – зона за складиране на готовия компост

В резултат на тези дейности се цели постигане на резултати по отношение на:

- Спазване на приоритетния ред (йерархия) при управление на отпадъците, съгл. чл.6 ал.1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО);
- Изпълнение на изискването на чл.24, ал.3 от Наредба №6/27.08.2013г., на депата да се приемат отпадъци, които задължително са преминали през процес на предварително третиране, като: сепариране, рециклиране, компостиране и др.
- Постигане на целите по чл. 31 (1), от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) в сроковете за поетапно постигане определени в §15 от преходните и заключителни разпоредби на ЗУО;
- Намаляване на количествата отпадъци, оставащи за обезвреждане, съответно намаляване на вредното въздействие на депонираните отпадъци върху околната среда.

За текущия програмен период 2021-2028 г. се очаква нарастване на количествата рециклирани отпадъци на територията на общината, намаляване на количествата на директно депонираните битови отпадъци, депонираните битови отпадъци на жител да намаляват, както и положителна тенденция относно образуваните битови отпадъци на жител.

Системата от съоръжения и инсталации, осигурява екологосъобразно управление на отпадъците на територията на регион Троян включващ общините Троян и Априлци.

Необходимо е усилията в периода 2021-2028 г. да се насочат към:

Подобряване ефективността на системите за събиране на смесени битови отпадъци и въвеждането на системи за стимулиране и заплащане на такса за битови отпадъци на принципа на количеството разделно предадени и изхвърлени отпадъци;

Подобряване на ефективността на работата на инсталациите за предварително третиране на смесените битови отпадъци, компостиране и анаеробно разграждане; въвеждане и подобряване на системите за разделно събиране на отпадъците. Разширяване на системата за разделно събиране на отпадъците.

2.4. АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА НА РЕГИОНАЛНОТО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Община Априлци е малка община, член е на Регионално сдружение за управление на отпадъците Регион Троян, включващ общините Троян и Априлци. В изпълнение на чл. 24, ал. 1 и ал. 5 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО),

на 10.11.2010 г. е учредено - „Регионално сдружение за управление на отпадъците в регион Троян“.

Съгласно „Националният план за управление на отпадъците“ - Общините Троян и Априлци (включени в регионалното сдружение за управление на отпадъците, по смисъла на чл. 49 ал.9 от ЗУО) – следва да ползват общи съоръжения за третиране на отпадъците. Община Априлци участва активно в работата на регионалното сдружение. По-важни решения и дейности, които са предприети за разглеждания период, са:

- На сайта на общината е публикувана информация за регистрираните в РИОСВ - Плевен фирми, които събират масово разпространени отпадъци на територията на Регионално сдружение за управление на отпадъците в регион Троян, включващ общините Троян и Априлци. В тази група попадат: опаковки, излезли от употреба автомобили, старите електрически и електронни уреди, акумулатори, батерии, отработени масла, отпадъчни нефтопродукти и гуми;

- През 2016г. е изготвен е доклад за морфологичен анализ и оценка на състава на генерираните на територията на община Априлци твърди битови отпадъци; съгласно изискването на чл. 8, ал 3 от Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци и разработената методика на МОСВ;

- През 2019г. по проектната идея на дирекция „Управление на отпадъците и опазване на почвите“ на Министерството на околната среда и водите са осъществени дейностите по определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци в България на база на Договор № 12471/13.08.2018г., сключен между ПУДООС – възложител и „ЕКО – МОРФОЛОГИЯ БЪЛГАРИЯ“ ДЗЗД – изпълнител, избран по реда на Закона за обществените поръчки, на което общината е съдействала напълно. Анализите са извършени на територията на цялата страна съгласно актуализирана Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, утвърдена със Заповед № РД-149/26.02.2019г. на Министъра на околната среда и водите;

- В изпълнение на приетата ОПУО за периода 2014-2020 г. са предприети действия за осигуряване на необходимата техническа инфраструктура, свързана с намаляване на количествата депонирани отпадъци (инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци);

- На 20.12.2017 г., между Министерство на околната среда и водите и партниращите общини Троян и Априлци се подписа договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за изпълнение на проект АДФП ИСУН №BG16M1OP002-2.002-0005-C01 „Проектиране и изграждане на допълнителна инфраструктура (инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци) за развитие на регионалната система за управление на отпадъците на регион Троян, включващ общините Троян и Априлци“.

- През 2021г. година дейностите по проекта приключиха и изградената допълнителна инфраструктура е въведена в експлоатация, като от РДНСК – Ловеч е издадено Разрешение за ползване № ДК-07-ЛЧ-9/09.04.2021 г.;

- Общините Троян и Априлци са съсобственици на изградената по проекта инфраструктура, която се експлоатира от “Хемус ресурс – Троян и Априлци” ООД - търговско дружество с ограничена отговорност с общинско участие на Общините Троян и Априлци в съотношение 90% и 10% от капитала на дружеството, при спазване на законодателството на държавните помощи при възлагане на услугите от общи икономически интерес;

- Системата от съоръжения и инсталации, осигуряваща екологосъобразно управление на отпадъците на територията на регион Троян, включващ общините Троян и Априлци;

- От месец юли 2021 г. Общините Троян и Априлци и “Хемус ресурс – Троян и Априлци” ООД са подписали Договор за възлагане на УОИИ;

- Част от основните дейности, включени в обхвата на експлоатацията и стопанисването на "Хемус ресурс – Троян и Априлци" ООД са:

1. Приемане на отпадъци по кодове, съгласно Решение №08-РД-401-00/19.07.2021 г. за дейности по третиране на отпадъци.

2. Приемане на биоразградими отпадъци по кодове, съгласно Решение №08-РД-400-00/19.07.2021 г. за дейности по събиране и транспортиране на отпадъци.

3. Сключване на договори с фирми - сключен договор с фирма "НАДЕЖ" ООД за закупуване на отпадъчен материал за рециклиране.

- Чрез сепариране се очаква да се постигне намаляване количеството на депонираните отпадъци, което е заложено като изискване при дейността на оператора.

- Капацитетът на инсталацията за предварително третиране е 25,2 тона на ден при 250 работни дни в годината, 3,6 тона на час при 8 часов работен ден или 6 300 тона на година.

- В Инсталацията за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци ще се сепарират следните отпадъчни продукти: пластмаса-2 места: за РЕТ и HDPE; хартия и картон-2 места; стъкло; нежелязосъдържащи метали (алуминий, мед и др.); текстил, гума, кожа и др. (RDF); друг вид пластмаса-найлони и др. Рециклируемите фракции, сепарирани от отпадъците, се балират и доставят до съответните оператори за последващо оползотворяване.

- По време на процеса на сепарация, се извършва първично сортиране на отпадъците-отделяне на едри инертни материали, големи метални предмети, дървени парчета и дюшеци и други несвойствени отпадъци. Предвидени са следните контейнери: за строителни отпадъци, за едрогабаритни отпадъци, за опасни отпадъци.

- След сепариране подситовата фракция се изнася с челен товарач в зона за стабилизиране, а след това се отправя към депото, където ще се използва за запръстяване като структуриращ материал. Останалите над решетката материали се надробяват със стационарен шредер.

- Инсталацията за компостиране е с капацитет 2 200 тона/година или 7,05 тона/ден (1,01тон/час) при 312 работни дни в годината и 7 часов режим на работа. В нея ще се третират биоразградими отпадъци с код 200201. Обособени са 6 зони: приемна зона; зона за временно съхранение на приетите отпадъци; зона за смесване на материала за компостиране; зона за компостиране; зона за рафиниране; зона за складиране на готовият компост;

- Отпадъците които не могат да бъдат оползотворени или рециклиране се депонират на Регионалното депо за неопасни отпадъци Троян – Априлци. За него е издадено от Министерството на околната среда и водите, Комплексно разрешително № 265-Н1/2019 г. по реда на Закона за опазване на околната среда;

- Разработен е проект „Актуализация на проект за изграждане на трета клетка на депо за ТБО на община Троян и община Априлци“ и е изградена дига, която да увеличи капацитета на клетки 1 и 2, което е част от проекта;

- Клетка 3 има работен обем 167 000 м³ и заема площ 16,5 дка. Въведена е в експлоатация с Разрешение за ползване № ДК-07-ЛЧ-30/23.08.2022 г., като част от етапно строителство, съгласно **Разрешение за строеж № 139/19.10.2017 г. за „Изграждане на трета клетка на Регионално депо за неопасни отпадъци на общините Троян и Априлци“;**

- От 09.09.2013 г. Община Априлци притежава Регистрационен документ № 08-РД-194-00 за извършване на дейности по събиране и транспортиране на отпадъци, които нямат опасни свойства. През 2022г. е подадено заявление за изменение и допълнение на регистрационния документ и е издадено Решение № 08-РД-00000194-01/20.04.2022г. с което се изменя и допълва регистрацията по чл. 35, ал. 3 и 5 от ЗУО и Регистрационен документ № 08-РД-194-00/09.09.2013г;

- Община Априлци има сключен договор за организиране на система за разделно събиране на битови отпадъци от облекла и текстилни материали от 11.06.2021г. с “М-ТЕКС РЕЦИКЛИРАНЕ НА ТЕКСТИЛ” ООД – гр. Габрово;

- В Община Априлци е въведена е система за разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), като е сключен договор с оползотворяваща организация “ЕКОБАТЕРИ” АД, получила разрешение от МОСВ като организация по оползотворяване на негодни за употреба батерии и акумулатори;

- Община Априлци разполага с 40 бр. контейнери за разделно събиране на отпадъци от територията на общината /20 бр. жълти за хартия, пластмаса и метал и 20 бр. зелени за стъкло/ и 22 броя за зелени отпадъци. Разделно събраните отпадъци се извозват до инсталацията за предварително третиране и компостиране, съсобственост на общините Троян и Априлци.

- На сайта на общината е публикувана информация за предадените за оползотворяване отпадъци от територията на Община Априлци;

- Ежегодно се организират кампании за предаване на ИУЕЕО /През 2020г. от територията на общината са събрани и предадени за оползотворяване 213 кг. негодни за употреба батерии и 3807 кг. излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, предадено за оползотворяване на „ЕВРО СТИЙЛ ТРЕЙД” ООД, притежаващо Комплексно разрешително № 463-НО-И2-А1/2017г. Предадените количества са в изпълнение на целите на „Елтехресурс” АД – Организация по събиране и оползотворяване на Излязло от употреба електронно и електрическо оборудване (ИУЕЕО)/

Информация за предадени за оползотворяване отпадъци от територията на Община Априлци

Година	Предадени количества кг.	Вид	Организация
2008г.	500 кг.	ИУЕЕО	"НАДИН КОМЕРС" ООД
2009г.	80 кг.	ИУЕЕО	"ИТЕМА - ПГ" ЕООД
2010г.	10 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2011г.	15,8 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2012г.	10 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2013г.	38 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2014г.	162 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2015г.	24 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2016г.	47 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2017г.	35 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2018г.	200 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2019г.	860 кг.	ИУЕЕО	„ЕВРО СТИЙЛ ТРЕЙД” ООД
2019г.	294 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2020г.	213кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2020г.	3807 кг.	ИУЕЕО	„ЕВРО СТИЙЛ ТРЕЙД” ООД
2021г.	1280 кг.	ИУЕЕО	„ЕВРО СТИЙЛ ТРЕЙД” ООД
2021г.	213 кг.	НУБА	"ЕКОБАТЕРИ" АД
2021г.	1500 кг.	Текстилни отпадъци	“М-ТЕКС РЕЦИКЛИРАНЕ НА ТЕКСТИЛ” ООД
2022г.		НУБА	ЕКОБАТЕРИ АД
2022г.		Текстилни отпадъци	“М-ТЕКС РЕЦИКЛИРАНЕ НА ТЕКСТИЛ” ООД

През 2020г. е закупан специализиран автомобил за събиране и транспортиране на разделно събрани отпадъци, обезпечаващ функционирането на общинската система за управление на отпадъците в Община Априлци;

За периода от 2014г. до 2022г. със средства от бюджета на общината са закупени общо 134 бр. контейнери тип „Бобър“ за събиране на битови отпадъци и 15 бр. броя паркови кошчета, както следва:

- През 2014г. закупени – 29 бр. контейнери тип „Бобър“ с вместимост 1,1м³;
- През 2016г. закупени – 14 бр. контейнери тип „Бобър“ с вместимост 1,1м³;
- През 2019г. закупени – 7 бр. контейнери тип „Бобър“ с вместимост 1,1м³;
- През 2020г. закупени – 8 бр. контейнери тип „Бобър“ с вместимост 1,1м³ и 15 броя паркови кошчета;
- През 2021г. закупени – 42 бр. контейнери тип „Бобър“ с вместимост 1,1м³;
- През 2022г. закупени – 34 бр. контейнери тип „Бобър“ с вместимост 1,1м³;
- През 2019г е извършена актуализация на текстовете от наредбата за опазване на околната среда и управление на отпадъците на територията на община Априлци.

Основни изводи:

В изпълнение на приетата ОПУО за периода 2014-2020 г. са предприети действия за осигуряване на необходимата техническа инфраструктура, свързана с намаляване на количествата депонирани отпадъци;

Разработен е проект „Актуализация на проект за изграждане на трета клетка на депо за ТБО на община Троян и община Априлци“ и е изградена дига и е закупен компактор, с цел да се увеличи капацитета на клетки 1 и 2, което е част от проекта. Клетка 3 има работен обем 167 000 м³ и заема площ 16,5 дка. Въведена е в експлоатация с Разрешение за ползване № ДК-07-ЛЧ-30/23.08.2022 г., като част от етапно строителство, съгласно **Разрешение за строеж № 139/19.10.2017 г. за „Изграждане на трета клетка на Регионално депо за неопасни отпадъци на общините Троян и Априлци“.**

За последния програмен период 2014-2020 г. не са настъпвали промени в състава и ръководството на РСУО - регион Троян;

2.5. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИЯ КАПАЦИТЕТ, В Т.Ч. ПРИЛАГАНЕ НА КОНТРОЛНИТЕ ФУНКЦИИ СЪГЛАСНО НАЦИОНАЛНОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И МЕСТНИТЕ НОРМАТИВНИ АКТОВЕ

Анализът на институционалния капацитет има за цел да анализира капацитета на общината в сферата на управлението на отпадъците и да отговори на следните основни въпроси:

- Изпълняват ли се в пълен обхват правомощията и отговорностите на кмета в сферата на управление на отпадъците съгласно нормативните актове?

- Кои звена в административната структура на общината имат функции в областта на отпадъците и съответстват ли техните функции на правомощията на кмета на общината и ясно ли са разграничени функциите между отделните звена?

- Какво е състоянието на човешките ресурси, натоварени с функции за отпадъци, и на тяхната техническа и информационна обезпеченост?

- Кои са основните препоръки за оптимизиране на функциите и организационното структуриране на администрацията с цел подобряване на капацитета?

- За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани следните методи:

- проучване на ведомствени и национални нормативни документи, регламентиращи правомощията и функциите за управлението на отпадъците;

- проучване на отчетни документи и статистически данни за дейностите по отпадъци и за персонала, ангажиран с функции за управление на отпадъците.

Общински съвет

Законодателният орган на местното самоуправление, който определя политиката на общината за развитието и, в т.ч. и в областта на околната среда, е общинският съвет.

В Правилника за организацията и дейността на Общинския съвет - Априлци са определени основните дейности, функциите, правата, задълженията и отговорностите, органите за управление, организацията за тяхната работа и взаимодействието им с общинската администрация.

Съгласно чл.46 от този правилник - Общинският съвет избира от своя състав постоянни и временни комисии, в които могат да бъдат включени и други специалисти и консултанти. По въпроси, свързани с околната среда е създадена и Постоянна комисия „Комисия по териториално и селищно устройство, общинска собственост, туризъм, екология и околна среда, спорт, обществен ред и сигурност“.

Съгласно чл. 79, ал. 4 от ЗООС - Общинският съвет приема общинската програма за околна среда, както и всички други програми, свързани с компонентите и факторите на околната среда и контролира изпълнението им.

Общинска администрация

Общинската администрация е изпълнителен орган на местното самоуправление и се представлява от кмета на общината. Функциите на кмета на общината по отношение на околната среда са подробно разписани в чл. 15 от ЗООС и в чл. 19 от Закона за управление на отпадъците.

Кметът на общината е компетентният орган, отговарящ за разработването, в т.ч. актуализирането на програмата по опазване на околната среда, част от която е и Програмата за управление на отпадъците, съгласно чл. 52, ал. 2 от Закона за управление на отпадъците, като ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата, а при необходимост - и предложения за нейното допълване и актуализиране (чл. 79, ал. 5 от ЗООС). Отчетите се представят за информация в РИОСВ – Плевен. До настоящия момент община Априлци стриктно спазва тези свои законови задължения.

От съществено значение за постоянното подобряване на социално-икономическата среда и устойчивото развитие в общината е ефикасното и ефективно управление на процесите и ресурсите, в т.ч. по околна среда.

Околната среда е структурирана в Дирекция „Устройство на територията, общинска собственост и евроинтеграция“. Функциите, които се изпълняват са по изготвяне на програми, стратегии и планове за устойчиво развитие по отношение на околната среда, участие в разработването, провеждането и контрола на мероприятията, касаещи опазването и възстановяването на природата и екологичната политика на територията на общината, координиране дейността на общинската администрация в областта на екологията с РИОСВ, ОДБХ, РПУ, Басейнова дирекция, Областна администрация както и с неправителствените екологични и природозащитни организации и движения и научната общност (висшите училища и университети), частните и държавни фирми, неправителствените организации и със специалисти в областта на екологията, контрол на екологичното състояние на общината, въвеждането и ръководенето на ефективна система за управление на отпадъците, изготвянето на годишни отчети за дейността, събиране, систематизиране и осведомяване всички звена по актуални въпроси, касаещи управлението на отпадъците и опазването на околната среда.

С проблемите с управлението на отпадъците са натоварен един специалист и организатор в дейност „Чистота“ и служителите назначени към дейност “Чистота” в Община Априлци. Постоянното повишаване на капацитета на администрацията е гаранция не само за добро управление на проблемите,

свързани с околната среда и човешкото здраве, но и за увеличаване на проектите, финансирани със средства на ЕС.

Изводи, които могат да се направят от направения анализ са:

- В Община Априлци отговорните звена и лица за управлението на отпадъците са Общински съвет Априлци, Кмета на общината, Заместник кмета, кметските наместници, Директор дирекция "Устройство на територията, общинска собственост и евроинтеграция", мл. експерт "Обществен ред и сигурност", ст. специалист "Екология и Инспекторат", организатор дейност „Чистота“, служителите назначени към дейност "Чистота".

- Общинска комисия отговорна за решаване на проблемите с отпадъците е постоянна Комисия по териториално и селищно устройство, общинска собственост, екология и околна среда към ОбС – Априлци.

- Отчет на дейностите се извършва от Кмет - Зам.кмет - Директор дирекция "УТОСЕ" – ст. специалист "Екология и Инспекторат" пред ОбС Априлци.

Организационна структура и предприети действия за съвместно решаване на проблемите по управление на отпадъците с други общини:

- Създадено е Регионално сдружение за управление на отпадъците „Троян-Априлци“.

- Нормативните актове (законови и подзаконови) в областта на управлението на отпадъците са многобройни и изискващи специфични компетентности на служителите на всяка администрация;

- За подобряване капацитета на общинските служители е необходимо същите да участват в обучителни програми. Отчитайки големите предизвикателства пред местните власти относно целите за рециклиране на битовите отпадъци и за оползотворяване на биоразградимите отпадъци, са необходими целенасочени и практически обучения;

- Кметът на Община Априлци изпълнява в пълен обхват правомощията и отговорностите в сферата на управлението на отпадъците съгласно нормативните актове;

- Служителите към дирекция „УТОСЕ“ и дейност „Чистота“ имат делегирани с длъжностни характеристики функции в областта на отпадъците. Задълженията, вменени чрез длъжностните характеристики на служителите кореспондират с отговорностите/задълженията на кмета на общината по прилагане на законовите разпоредби;

- Квалификацията на всички служители на дирекция „УТОСЕ“ отговаря на заеманата от тях длъжност;

- Техническият капацитет на Община Априлци при изпълнението на нейните функции е на много добро ниво. Служителите на Общината са обезпечени с необходимото офис и техническо оборудване (компютри, принтери, скенери, телефони, автомобил) за изпълнение на ежедневната им дейност, в т.ч. контролните им функции;

- Създаден е капацитет и е натрупан значителен опит при подготовка и изпълнение на проекти с финансиране на структурните фондове на ЕС и др. източници, в т.ч. в областта на управлението на отпадъците;

- Необходимо е да бъдат проведени обучения на служителите, на които са възложени дейности по управление на отпадъците, в т.ч. изготвяне и отчитане на план-сметките в контекста на динамично променящото се законодателство;

- Предвид демографската криза в региона - намаляване и застаряване на населението и миграция на младите хора към големите областни центрове - да се предвидят стимули и мотивация за запазване на работното място на служителите в общинската администрация - обучения, възможност за кариерно развитие и адекватно заплащане;

- Да се подобри материално-техническа и информационна безопасност на служителите, които са пряко ангажирани с управлението на отпадъците, в т.ч. изготвянето и отчитането на план-сметките, служители, осъществяващи контролна дейност и др.

2.6. АНАЛИЗ И ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЗАМЪРСЕНИ В МИНАЛОТО ПЛОЩАДКИ ЗА ОБЕЗВРЕЖДАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И ОСЪЩЕСТВЕНИ МЕРКИ ЗА ТЯХНОТО ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ

На територията на Община Априлци има един склад за съхранение на негодни и излезли от употреба продукти за растителна защита /ПРЗ/, находящ се в землището на гр. Априлци, кв.Острец, м. “Игов рът”. Склада е със зазидани врати и прозорци и ограден с мрежа. Района около склада периодично през летния сезон се почиства от израстналата растителност.

По отношение прилагането на Закон за управление на отпадъците е извършена класификация на негодните за употреба пестициди съгласно чл.7 от Наредба № 3 за класификация на отпадъците (ДВ, бр.44/2004г.), изпратена на РИОСВ – Плевен с писмо изх.№1172/10.08.2010г.

Ежемесечно се извършва проверка на склада в които се съхраняват залежали и забранени за употреба продукти за растителна защита.

Към настоящия момент в Община Априлци са предприети всички необходими действия и е създадена организация негодните за употреба ПРЗ да се съхраняват надлежно и по начин недопускащ замърсяване на компонентите на околната среда.

2.7. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ВЪВЕДЕНИТЕ СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ПРИНЦИПА НА „ОТГОВОРНОСТ НА ПРОИЗВОДИТЕЛЯ“ И „ЗАМЪРСИТЕЛЯТ ПЛАЩА“

Анализът има за цел да отговори на следните въпроси:

1. Прилага ли се принципа „Замърсителят плаща“, който е заложен в Договора за функционирането на Европейския съюз (чл. 191) и за кои отпадъчни потоци?
2. Прилага ли се принципа „Разширена отговорност на производителя“?

Източници на информационно обезпечаване на анализа:

- Правилници, наредби, решения, одобрени от общински съвет и заповеди на кмета на общината;
- Интернет страница на общината;
- Договори за оползотворяване на МРО с организациите, с които общината има сключени договори за сътрудничество (опаковки, НУБА, ИУГ).

Същност на принципите „Замърсителят плаща“ и „Разширена отговорност на производителя“

Рамковата директива за отпадъците (Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви) (изменена с Директива (ЕС) 2018/851 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците), съответно ЗУО, оперират както с принципа „Замърсителят плаща“, така и с принципа за „Разширена отговорност на производителя“, които взаимно се допълват.

Принципът „Замърсителят плаща“ е заложен в Договора за функционирането на Европейския съюз (чл. 191). Този принцип във връзка с отпадъците изисква:

- причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;
- причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;
- разходите за опазване на околната среда и човешко здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;
- разходите за третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на причинителите и притежателите на отпадъците.

Принципът „Разширена отговорност на производителя“ (РОП) е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта.

В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително финансирането, за:

- предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти;
- проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, са технически издръжливи, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;
- развиване на пазари за повторната употреба и рециклиране на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти.

Организацията за икономическо сътрудничество и развитие определя разширената отговорност на производителя като подход за екологична политика,

при който отговорността на производителя за продукта обхваща и етапа след потреблението от целия жизнен цикъл на продукта. Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:

- изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;

- осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти. Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите, свързани с екологичните характеристики на продуктите и производствените процеси в цялата продуктова верига.

Основната цел на политиката на Европейския съюз по управление на отпадъците е осигуряване на висока степен на защита на околната среда, без да се нарушава функционирането на общия европейски пазар и при насърчаване на устойчивото развитие. За да се постигне тази двустранна цел са от огромна важност следните елементи:

- всеобхватна и интегрирана правна рамка;
- подходящи дефиниции на понятията, свързани с отпадъците;
- подходящи правила и принципи;
- надеждни и сравними данни.

Стратегията на Общността разглежда отпадъците като източник на замърсяване с нарастващо значение. Предвид това, правилната и подходящо планирана политика по управление на отпадъците може да допринесе както за съхраняване на ограничените природни ресурси, така и опазване на околната среда, като по този начин съществено допринася за устойчивото развитие.

Като отчита, че управлението на отпадъците е комплексна задача, съставена от множество компоненти и основана на следните устойчиви принципи:

- *“предотвратяване”* - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избягнато, където това е възможно;

- *“отговорност на производителя”* и *“замърсителят плаща”* – тези, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда трябва да покрият пълните разходи за своите действия;

- *“превантивност”* – потенциалните проблеми трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап;

- *“близост”* – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близо до мястото на тяхното образуване.

Предотвратяване образуването на отпадъци трябва да бъде разглеждано като основен приоритет, следвано от оползотворяването и на последно място от безопасното обезвреждане на отпадъците. При прилагането на тази йерархия, трябва да бъде търсено най-доброто решение от гледна точка на опазване на околната среда, като се отчитат различните икономически и социални фактори. Страните членки трябва да вземат подходящи мерки за осигуряване на интегрирана и адекватна система от съоръжения и инсталации за обезвреждане на отпадъците, което ще позволи на Общността да постигне самостоятелно обезвреждането на отпадъците образувани в ЕС (принципът на самостоятелността).

Отговорността на производителите. Разглеждайки жизнения цикъл на продукта от производството до края на полезния му живот, производителите, дистрибуторите на материали, търговците, потребителите и отговорните административни органи си поделят специфични отговорности за управлението на отпадъците. Въпреки това, ролята на производителя на продукта се счита за доминираща, тъй като той взема ключовите решения относно неговия продукт, които в основна степен определят възможностите за управление на получените отпадъци. Производителите следователно, могат да допринесат не само за предотвратяване образуването на отпадъци, чрез употребата на подходящи

технологии, влагането на рециклируеми или по-малко опасни материали, но също така като предлагат продуктите си по начин, стимулиращ повторната им употреба и оползотворяване. Такива мерки могат да бъдат осигурени чрез маркировката, етикетирането, издаването на инструкции за употреба и публикуването на подходяща информация.

Необходим е подходящ контрол върху трансграничния превоз на отпадъци в условията на правната рамка, установена с Регламент 259/93. Специално внимание трябва да бъде отделено за достигане на двойната цел за осигуряване на високо ниво на опазване на околната среда, без това да води до нарушения на функционирането на вътрешния европейски пазар. Необходимо е подходящо прилагане на *“принципите за близостта и самостоятелността”* при обезвреждането на отпадъците. В съответствие с тези принципи, отпадъците трябва да бъдат обезвреждани в една от най-близко разположените подходящи инсталации и отпадъците, образувани в рамките на Общността не трябва да бъдат обезвреждани другаде.

Трябва да се обръща по-голямо внимание на инструментите, които могат да бъдат използвани на различните нива, с оглед постигане на поставените цели, а именно регулаторни и икономически инструменти, надеждна и сравнима статистика на отпадъците, планове за управление на отпадъците, подходящо налагане на законодателството и адекватна употреба на оценката на жизнения цикъл и еко-балансите.

Да се осъзнае необходимостта от активна роля и включването на всички стопански субекти за постигане на целите в областта на управление на отпадъците, като изисква участието на държавните власти, търговските дружества, екологичните организации и обществеността.

Развитието на екологичното законодателството на Европейския съюз, и в частност в областта на управление на отпадъците е динамичен процес, продължаващ повече от 30 години.

Общинските програми се разработват в съответствие със следните основните принципи:

Устойчиво развитие

Устойчивото развитие се дефинира като образец за социални и структурни икономически трансформации, които оптимизират настоящите икономически и социални ползи, без да застрашава потенциала за съществуването им в бъдеще. Основната цел на устойчивото развитие е да се достигне разумно и справедливо разпределение на нивото на икономическо благосъстояние, което да бъде продължено за много поколения.

Устойчиво развитие в областта на управление на отпадъците означава използване на природните ресурси по начин, който не ги унищожава или уврежда и не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения. Това налага максимално използване на възможностите за предотвратяване на образуването на отпадъци и за оползотворяване и рециклиране на вторични суровини.

Принцип на предотвратяването

Принципът на предотвратяването се състои в ограничаване до минимум на използването на природни ресурси и намаляване на количествата и/или опасността, произтичащи от образуваните отпадъци. Същевременно, достигането на по-ниски нива на образуване на отпадъци би намалило и въздействията върху околната среда, в резултат на тяхното обезвреждане.

Предотвратяването на образуването на отпадъци е принцип, който трябва да бъде използван както в домакинствата, така и от промишлеността, чрез внедряване на чисти технологии, намаляващи отрицателното въздействие на отпадъците при мястото на генериране.

Принцип на превантивността

Принципът на превантивността е един от принципите, които са разработени, за да подпомогнат усилията за постигане на устойчиво развитие. Той насочва вниманието към предвиждане и избягване на потенциалните проблеми при дейностите с отпадъци, като по този начин подпомага предотвратяването на риска за околната среда и човешкото здраве.

Конференцията на ООН за Околна Среда и Развитие, в декларацията си от Рио де Женеиро, дефинира този принцип по следния начин: “В случаите, когато съществува заплаха от сериозни и необратими екологични щети, липсата на пълни научни познания не трябва да бъде използвана като причина за отлагане на икономически ефективни мерки за предотвратяване на увреждането на околната среда”. Принципът включва и вземането на превантивни мерки, за да бъде предотвратено бъдещо увреждане на околната среда и на човешкото здраве, дори когато не съществуват достатъчни научни познания за осъществяването на предпазните мерки.

Принцип на близост и самодостатъчност при управление на отпадъците

Принципът на близостта изисква отпадъците да бъде обезвреждани, колкото се може по-близо до мястото на тяхното образуване. Този принцип трябва да бъде отчитан при изграждането на системи за управление на отпадъци на регионално, национално и международно ниво. Той цели ограничаване на неблагоприятните въздействия върху околната среда, свързани с транспортирането на отпадъци. Общата цел на принципа за близостта е да бъде достигнато във възможно най-голяма степен самостоятелност при управлението на отпадъците на локално, национално и европейско ниво.

Прилагането на принципа зависи от вида и количествата на отпадъците, начините за транспортиране и потенциалното въздействие върху околната среда на методите за третиране. Трябва да се вземе предвид баланса между принципа на близостта и подобряването на икономическите показатели с нарастването на капацитета на съоръженията за третиране. Поради това, когато е икономически ефективно, специализираните съоръжения за оползотворяване или обезвреждане могат да бъдат разположени на значително разстояние от мястото на образуване на отпадъците.

Принципа на самодостатъчност изисква отпадъците, генерирани в страните членки на Европейския Съюз, да бъдат третирани в съоръжения и инсталации в границите на Европейския съюз.

Йерархия на управлението на отпадъците

Йерархията, формулирана с Общата Стратегия за управление на отпадъците в ЕС от 1996, описва предпочитаната последователност на операциите и дейностите с отпадъци, както следва:

► **Предотвратяване на образуването на отпадъците** чрез намаляване на количествата и/или съдържанието на опасните вещества в образуваните отпадъци.

► **Повторна употреба / Рециклиране / Оползотворяване** посредством:

- повторна употреба – многократно използване на продукти или предмети за същата или други цели;
- рециклиране – преработка на отпадъците и използването им като суровини за производството на същите или други продукти;
- оползотворяване – чрез прилагане на методите на компостиране, оползотворяване на енергията или други технологии;

► **Обезвреждане** чрез депониране или изгаряне на отпадъци, без оползотворяване на енергия, в случай, че няма друго подходящо решение.

Целта на йерархията е да илюстрира модел на интегриран подход за управление на отпадъците, като прилагането ѝ в посочената последователност ще допринесе за създаването на устойчива политика по управлението им. До сега, най-голямо внимание в България бе отдавано на депонирането на

отпадъци. Постигането на добри резултати при управление на отпадъците за периода на действие на програмата е свързано с преместване на акцента към предотвратяване, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на отпадъците.

Йерархията на управление на отпадъците следва да бъде разглеждана във връзка с другите принципи и в частност с прилагането на “най-добри екологични практики”.

Най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи

Принципът за използване на най-добрите налични техники, неизискващи прекомерни разходи (НДНТНПР) е консултативен процес за вземане на решения, в който се отчитат относителните преимущества на различните възможности за управление на отпадъците, имащи отношение към опазването на околната среда, на приемлива цена. Йерархията на управление на отпадъците предоставя теоретичната рамка, която може да се използва като ръководство при оценяването на различните възможности. НДНТНПР е решение (или комбинация от решения), което за дадени цели и обстоятелства предоставя най-големи ползи или застрашава в най-малка степен околната среда, както в краткосрочен, така и в дългосрочен аспект.

Независимо че йерархията е полезна като обща цел на политиката по управление на отпадъците, нейното прилагане трябва да бъде съпоставяно с принципа на НДНТНПР, в зависимост от съществуващите обстоятелства. Йерархията на отпадъците не винаги показва най-устойчивите възможности за управление на различни видове отпадъци, доколкото техните причинители желаят да ги оползотворят или обезвредят по икономически най-ефективен начин. Следователно, НДНТНПР ще бъде различна за всеки отделен отпадъчен поток, в зависимост от конкретните обстоятелства.

Пълна отговорност на замърсителите

“Разширена отговорност на производителя”

Разглеждайки жизнения цикъл на един продукт от неговото производство до края на полезния му живот се вижда, че производителят на продукта, чрез възприетите решения за дизайна и състава на съответното изделие има доминираща роля, която до голяма степен определя потенциала за образуване на отпадъците и характеристиките на последващото им управление.

Поради това, в съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност за:

- предотвратяване и намаляване на отпадъци, образувани при производството на техните продукти;
- проектиране и разработване на продукти, които подлежат на рециклиране и не съдържат материали, представляващи риск за околната среда;
- развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара стоки.

“Замърсителя плаща”

Принципът “замърсителят плаща” изисква причинителите на отпадъци да поемат отговорност за техните отпадъци, вместо да очакват, обществото да носи товара на управлението и да плаща разходите, свързани с третирането и обезвреждането им. Потенциалните разходи за опазване на околната среда и човешко здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и таксите за управление на отпадъците.

Интегрирано управление на отпадъците

Интегрираното управление на отпадъците изисква вземане на решения и прилагане на ясно определени количествени цели в рамките на една система, състояща се от законови, технически, организационни и икономически мерки,

идентифицирани източници на ресурси и определени отговорности за всички участници, изпълняващи тези цели.

Интегрираното управление съчетава всички останали принципи на политиката по управление на отпадъци. То гарантира взаимодействие и оптимално съчетаване на различните методи и подходи, целящи достигане на икономически и екологически ефективно управление на отпадъците.

Укрепване на административния капацитет за управлението на отпадъците в общината.

Институционалната и организационната рамки на различните нива в системата за управление на отпадъците са от първостепенна важност за прилагане на законодателството.

- Обезпечаване на местните институции с достатъчен квалифициран персонал и технически ресурси.

Планирането, регулирането и налагането на законодателството по управление на отпадъците зависи от наличните човешки ресурси в общината. За да се подпомогне изпълнението на законодателството, компетентните органи на национално, регионално и общинско ниво се нуждаят от достатъчен и добре обучен персонал, ангажиран със:

- разработване и прилагане на законодателство, технически стандарти и ръководства за дейностите по управление на отпадъците;
- разработване на политиката за управление на отпадъците, планиране и прилагането на местно ниво;
- съгласуване на разрешения за дейности с отпадъци и за изграждане и експлоатация на инсталации за оползотворяване и обезвреждане;
- упражняване на контрол, извършване на проверки и мониторинг на дейностите и инсталациите, образуващи и/или третиращи отпадъци;
- инициране и налагане на мерките по прилагане на законодателството;
- събиране, обработка, анализиране и докладване на данни;
- подготовка, разработване, оценка, прилагане и надзор на проекти за изграждане на общинската система за управление на отпадъци;

Общинските специалистите по околна среда, следва да участват в планирани програми на обучение от регионални и национални институции. Тези програми трябва да отделят специално внимание на възможностите и добрите практики за въвеждане на разделно събиране на отпадъците; третиране и крайно обезвреждане на битови отпадъци, управление на строителни отпадъци и на масово разпространени и опасни отпадъци (отработени масла, излезли от употреба автомобили, негодни за употреба батерии и акумулатори, люминесцентни лампи и др.).

В плана се предвиждат мерки за обучението и квалификацията на служителите, отговарящи за дейностите по отпадъците, осигуряване на подходяща техника и оборудване, за да се гарантира:

- компетентност при разработване на нормативни актове, указания, планове и програми по прилагането на управление на отпадъците на местно ниво;
- ефективен контрол и извършване на проверки за спазване на изискванията за управлението на отпадъците;
- ефективен контрол и извършване на проверки за спазване на изискванията за разделно събиране на отпадъците;
- регионално управление на оползотворяването или обезвреждането на отпадъци и сдружаване с други общини;
- събиране, обработка, анализиране и докладване на данни;
- подготовка, разработване, оценка, прилагане и надзор на проекти за изграждане на инфраструктура за оползотворяване или обезвреждане на отпадъци.

Увеличаване на инвестициите в сектора и прилагане на принципите “отговорност на производителя” и “замърсителят плаща” в система за интегрирано управление на отпадъците

При отчитане на средствата, които се заделят за финансирането на общинските системи за управление на отпадъците понастоящем, се налага мнението, че е необходимо осигуряване на адекватни по размер средства за оборудване, съдове за събиране, транспортни средства и съоръжения за обезвреждане, както и за текущите разходи за извършване на дейностите и експлоатация на съоръженията за обезвреждане.

Прилагането на принципите “отговорност на производителя” и “замърсителят плаща”, в съответствие с изисквания на националното и европейското законодателство, към системите за интегрирано управление на отпадъците, ще доведе до нарастване на таксите, заплащани от домакинствата и промишлеността до нива, позволяващи възстановяване на всички разходи за извършваните в момента дейности, както и за бъдещото въвеждане на нови съоръжения и услуги.

По силата на националното законодателство, общинските администрации са изцяло отговорни за организиране на дейностите по управление на битови отпадъци и поддържане чистотата на населените места. Финансирането на услугите и дейностите се осигурява със средства, предвидени в съответните общински бюджети, осигурени чрез таксите за битови отпадъци, заплащани от домакинствата и промишлеността. Размерът на събираните такси зависи от специфичните условия във всяка отделна община.

Организирането на системи за управление на отпадъците (събиране, временно съхранение, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане), които са в съответствие с по-високите изисквания, установени от законодателството, ще доведе до повишаване на разходите за управление на отпадъците. За да бъде постигнато съответствие с тези изисквания е необходимо да се създаде механизъм за ефективно разходване на “таксите за битови отпадъци”, с цел достигане на нива, покриващи дългосрочните разходи. При повишаването на таксите следва да бъде отчитано състоянието на местната икономика и поносимостта им, съобразно доходите на населението. От особена важност е средствата, постъпващи от такси да бъдат изразходвани само за дейности по управление на отпадъците, по най-ефективния начин. Предвижда се предоставяне на по-голяма гъвкавост на общините при определяне на общинските такси смет. Като част от тази цел, особено внимание трябва да бъде отделено на определянето на адекватни такси за депониране. Те трябва да покриват всички разходи за експлоатация на депото, както и предполагаемите разходи за дейностите след закриване на площадката, за период от 30 години. Тези мерки могат да бъдат ефективни само ако се прилагат паралелно със засилен контрол от страна на компетентните органи спрямо нелегалното изхвърляне на отпадъци и експлоатиране на депа, които не са в съответствие със законовите разпоредби.

Участие на обществеността

Участието на обществеността в цялостния процес на промени в сектора за управление на отпадъците има много голямо значение. Населението е основен участник в процеса на управление на отпадъците, защото то е постоянен техен генератор и поради това трябва да бъде информирано за въздействието върху околната среда, причинено от обезвреждането на отпадъци, както и за възможностите и отговорностите относно предотвратяването и оползотворяването на отпадъците.

Обществените обсъждания на проекти по управление на отпадъците също са от голямо значение, защото те от една страна информират населението, а от друга страна се създава възможност да се вземе под внимание общественото мнение по въпросите на управление на отпадъците.

Усъвършенстване на системата за управление на специфичните потоци отпадъци

► **Масово разпространени отпадъци:** отпадъци от опаковки, батерии и акумулатори, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, излезли от употреба моторни превозни средства, негодни за употреба автомобилни гуми и отработени масла и отпадъчни нефтопродукти.

В допълнение към общите цели, общинската програма поставя и конкретни изисквания за управление на специфични потоци отпадъци, в зависимост от взетите решения за подхода за управление на съответния отпадък и условията в общината.

Както беше посочено вече, нормативната уредба предоставя на общините различни възможности за участие, в системите, финансирани от производителите и вносителите на продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци. Ролята на общината за осигуряване на възможност на домакинствата да предават за оползотворяване или рециклиране, образуваните от тях масово разпространени отпадъци се определя от Закона за управление на отпадъците в чл.19, ал.3 т.7 което се изразява в определяне на местата за разполагане на необходимите елементи на системите за разделно събиране и местата за предаване на масово разпространени отпадъци.

► **Отпадъци от опаковки**

Изискванията за управлението на отпадъците от опаковки са регламентирани в Наредбата за опаковките и отпадъците от опаковки, ДВ бр.85/06.11.2012 г., Основна роля за правилното изграждане на система за събиране и рециклирането им е възложена на организациите по оползотворяване и на лица, притежаващи разрешение или регистрационен документ по Закона за управление на отпадъците.

Задълженията на кмета и общинската администрация са определени в Раздел трети на Наредбата. Кметът на общината сключва договор с организация по оползотворяване или лице, притежаващо съответния документ за създаване на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

► **Батерии и акумулатори**

Дейностите по разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори от населението се организират от кмета на общината чрез сключване на договор с организация по оползотворяване или лице, притежаващо регистрационен документ или разрешение по ЗУО, съгласно Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори, ДВ бр. 2 / 08.01.2013 г., в сила от 8.01.2013г.

С договора се определят:

-изискванията към системата за разделно събиране на портативни и автомобилни негодни за употреба батерии и акумулатори от домакинствата;

-задълженията за контрол по спазване на изискванията за разделно събиране;

-задълженията и начинът за предоставяне на информация на гражданите по прилагане на системата за разделно събиране, провеждане на образователни и информационни кампании;

-задължение за предоставяне в срок на общината ежегодна информация за разделно събраните негодни за употреба батерии и акумулатори от територията на общината.

► **Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване**

Дейностите по разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване от населението се организират от кмета на общината чрез сключване на договор с организация по оползотворяване и/или с лица, които изпълняват задълженията си индивидуално и/или с друго лице, притежаващо регистрационен документ или разрешение по ЗУО, съгласно Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване, Приета с ПМС № 256 от 13.11.2013г., обн. ДВ бр. 100 от 19.11.2013 г., в сила от 01.01.2014г.

С договора се определят:

-изискванията към системата за разделно събиране на излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване от домакинствата;

-задълженията за контрол по спазване на изискванията за разделно събиране;

-задълженията и начинът за предоставяне на информация на гражданите по прилагане на системата за разделно събиране, провеждане на образователни и информационни кампании;

-задължение за предоставяне в срок на общината ежегодна информация за разделно събраното излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване от територията на общината.

► **Излезли от употреба моторни превозни средства**

Задълженията на кмета на общината са определени в Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства ДВ бр.7 / 25.01.2013 г. – определя местата за предаване на излезлите от употреба моторни превозни средства и организира събирането и предаването им в центрове за разкомплектуване като сключва договор с организация по оползотворяване или лице, което изпълнява задълженията си индивидуално. Сдоговора се определят:

-изискванията към системата за разделно събиране на излезли от употреба МПС;

-задълженията за контрол по спазване на изискванията за разделно събиране;

-задълженията и начинът за предоставяне на информация на гражданите по прилагане на системата за разделно събиране на излезли от употреба МПС, провеждане на образователни и информационни кампании;

► **Отработени масла и отпадъчни нефтопродукти**

В чл.39 от Наредбата за отработените масла, приета с ПМС № 352/27.12.2012 година ДВ бр.2 / 08.01.2013 г., са определени случаите, в които кметът на общината има задължения за организиране на дейностите по събиране и съхраняване на отработените масла.

► **Негодни за употреба автомобилни гуми**

В чл.20 от Наредбата за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, приета с ПМС № 221 от 14.09.2012г., обн. ДВ бр. 73 от25.09.2012 година, са определени случаите, в които кметът на общината има задължения за организиране на дейностите по събиране и съхраняване на ИУГ (излезли от употреба гуми).

► **Други специфични потоци отпадъци**

► **Биоразградими отпадъци от домакинствата и заведенията за обществено хранене**

Закона за управление на отпадъците предвижда най-късно до края на 2020 г. да се ограничи количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци до 35 % от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995 г.

Организирането на системата за управление на биотпадъците се регламентира с Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г. (Обн. ДВ, бр. 11 от 31.1.2017 г.).

В Наредбата са заложи цели за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци, като до 2020г. разделно събраните и оползотворени битови биоотпадъци да са не по-малко от 50 на сто, образувани през 2014 г. Постигането на тези цели е за региона Троян-Априлци.

В съответствие с действащото законодателство, управлението на биоразградимите отпадъци от домакинствата и приравнените на тях отпадъци от търговията и хранителната промишленост е отговорност на общинските администрации. Това означава, че в общинската програма следва да бъдат заложи следните основни законодателни, административно-организационни,

технически и финансови мерки, обезпечавачи изпълнението на целите на националната и европейската политика в тази област:

- проучване на количествата, състава и свойствата на биоразградимите отпадъци, образувани на територията на общината;
- определяне на видовете отпадъци, за които е отговорна общината
- въвеждане на годишни количествени цели за редуциране на количествата на биоразградимите отпадъци, постъпващи за депониране (в съответствие със сроковете и целите на националното законодателство);
- прилагане на контрол и отчетност за постигането на количествените цели за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 - 50 %;
- определяне на необходимите разходи и обосноваване на необходимостта от промяна на таксата за управление на битови отпадъци;
- разработена е система за въвеждане на разделно събиране и изградена компостираща инсталация за разделно събраните биоразградими и/или зелени отпадъци на регионален принцип;
- повишаване информираността на населението за ползите и изискванията за разделното събиране и оползотворяване на биоотпадъците;
- реализиран проект за домашно компостиране, чрез специални съдове – компостери.
- разработена и изградена система и съоръжение/инсталация за предварително третиране на битовите отпадъците;

► Утайки от градските пречиствателни станции за отпадъчни води

Третирането на отпадъчните води в пречиствателни станции, води до значително намаляване на замърсяването на повърхностните води, но от друга страна е свързано с образуването на отпадъци. Утайките от градските пречиствателни станции за отпадъчни води съдържат множество потенциални замърсители и поради това е необходимо да се планира тяхното третиране и обезвреждане. В община Априлци все още няма изградена ПСОВ за битови отпадни води. В централната градска част на кв. Център на гр. Априлци е изградена Канализационна мрежа и локално пречиствателно съоръжение за отпадни битови отпадъчни води, която чрез договор е дадена за експлоатация на „В и К „ АД – Ловеч.

В съответствие с принципа „замърсителят плаща“, управлението на утайките от локалното пречиствателно съоръжение за битови отпадъчни води е задължение на лицата експлоатиращи съоръжението.

Към момента за този вид отпадъци действаща е Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието, приета с ПМС № 201 от 4.08.2016 г., обн. в ДВ бр. 63 от 12.08.2016г.

► Едрогабаритни отпадъци

В националното законодателство са въведени задължения за разделно събиране на едрогабаритни битови отпадъци. В по-голямата си част тези отпадъци са съставени от рециклируеми и оползотворими материали (метали и дърво), за които има търсене. Някои от тях обаче съдържат и неоползотворими материали и опасни вещества, поради което е необходимо оборудване на площадка за предаване на едроразмерни отпадъци от бита. Системата за събиране на тези видове отпадъци може да се комбинира и с провеждането на кампании (веднъж или няколко пъти в годината) за приемане и извозване на едрогабаритните отпадъци.

► **Опасни отпадъци от бита: опаковки от бои, лакове, почистващи и перилни препарати, козметични продукти, лекарства с изтекъл срок на годност и др.**

В Закона за управление на отпадъците са въведени задължения за разделно събиране на опасните отпадъци от бита, извън масово разпространените отпадъци, чрез осигуряване на площадка за безвъзмездното им предаване, както и за едрогабаритните отпадъци от бита.

► **Строителни отпадъци от ремонтни дейности в бита**

Съгласно националното законодателство отпадъците от строителство и разрушаване се третират при спазване на следната йерархия на отпадъците:

1. предотвратяване образуването на ОСР;
2. подготовка за повторна употреба;
3. рециклиране на отпадъците, които не могат да бъдат повторно употребени;
4. материално оползотворяване,
5. оползотворяване за получаване на енергия на отпадъците, които не могат да бъдат рециклирани и материално оползотворени и
6. обезвреждане на отпадъците, които не могат да бъдат повторно употребени, оползотворени и/или рециклирани по предходните точки.

Събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата, както и отделените строителни отпадъци от принудително премахване на строежи, са ангажимент на общините. В чл. 11 на Закона за управление на отпадъците са определени условията, при които възложителят на строителни и монтажни работи изготвя план за управление на строителни отпадъци.

► **Отпадъци от хуманната медицина**

Депонирането на инфекциозни отпадъци е забранено от националното законодателство. Във всяко лечебно заведение следва отпадъците се разделят на мястото на тяхното образуване на опасни и такива, които нямат характер на опасни отпадъци (неопасни). Съгласно принципа „замърсителят плаща“, болниците и другите лечебни и здравни заведения са отговорни за безопасното управление на образуваните опасни и неопасни отпадъци в резултат на тяхната дейност.

На територията на Община Априлци няма регистрирани лечебните заведения за болнична помощ, центровете за психично здраве, центровете за кожно-венерически заболявания, комплексните онкологични центрове, домовете за медико-социални грижи и диализните центрове, съгласно публикувания регистър на сайта на Министерство на здравеопазването.

В местните нормативни и административни актове са уредени формите и начините на плащане за извършваните услуги по управлението на отпадъците на територията на общината, където:

Наредба за управление на дейностите по отпадъците на територията на Община Априлци, регламентира реда за реда и условията за екологосъобразното управление на отпадъците, глобите и санкциите за замърсяване на общински места с отпадъци и др.;

Наредба № 16 за определяне и администрирането на местните такси и цени на услугите на територията на община Априлци, регламентира реда за заплащане на такса „Битови отпадъци“, както и дейностите, които покрива.

Основният проблем, на много от общините в България е предстоящата промяна на образуването на такса „Битови отпадъци“, която се определя в годишен размер, въз основа на одобрена План-сметка за приходите и разходите за поддържане на чистотата, сметопочистването и сметоизвозването на територията на Общината за съответната година. За физически лица и икономически субекти се използва различен промил от стойността на имота за определянето на таксата. В резултат на тази политика се получават

диспропорции и кръстосано финансиране. Приходите от такса смет покриват разходите за управление на отпадъците.

Схеми за управление на отпадъците

Община Априлци съвместно с Община Троян, на регионален принцип проучва възможностите за въвеждане на система за разделно събиране на отпадъците от опаковки за територията на общината. Внедряването на системата ще намали количеството депонирани отпадъци.

Община Априлци има сключен договор с „ЕКОБАТЕРИ“ АД за разделното събиране, транспортиране, временно съхраняване, предварително третиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА), оползотворяване и/или обезвреждане на НУБА, включително техните компоненти и материали, временно съхранение и транспортиране за рециклиране на образуваните след предварително третиране отпадъци. На територията на община Априлци са поставени 9 съда за събиране на НУБА.

В община Априлци е въведена система за разделно събиране на зелени отпадъци на територията на града. В града са разположени контейнери за събиране на зелени отпадъци. В контейнерите могат да бъдат поставяни всички видове градински (зелени) отпадъци - цветя, трева, свежи и изсъхнали листа, части от храсти и клони. Разделно събраните отпадъци от домакинствата, зелените площи към обществени и търговски обекти, производствените, стопански и административни сгради и т.н. ще се извозват до компостиращата инсталация в гр. Троян.

Реализиран е проект „Проектиране и изграждане на допълнителна инфраструктура (инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събирани биоразградими и/или зелени отпадъци) за развитие на регионалната система за управление на отпадъците на регион Троян, включващ общините Троян и Априлци“. В рамките на проекта се изгражда компостираща инсталация за разделно събирани зелени отпадъци с капацитет 2200 т/г., заедно с осигуряване на необходимото оборудване, съоръжения и техника за разделно събиране на зелените отпадъци и инсталация за предварително третиране на смесено събирани битови отпадъци с капацитет 6300 т/г., както и на съпътстващата инфраструктура;

Основни изводи:

1. В България, в т.ч. и на територията на община Априлци се прилагат успешно няколко основни схеми за управление на отпадъците в съответствие с националното законодателство в т.ч.: отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги; разширена отговорност на производителя относно 6 групи масово разпространени отпадъци и схема за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци;
2. Схемата за отговорност на причинителя и притежателя за образуваните отпадъци при производството на стоки и услуги се прилага за производствени отпадъци, вкл. производствени опасни отпадъци, болнични отпадъци, ПСБ/ПСТ, утайки от ПСОВ, отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради (с изключение на строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и разрушаване на сгради в малки количества по критерии, определени в ЗУО);
3. Схемата за отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират подобни на битовите отпадъци, се прилага за битовите отпадъци от

домакинствата (с изключение на 6 групи МРО) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници. Задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Задължените лица заплащат такса битови отпадъци, с приходите от която се финансира функционирането на схемата. Понастоящем размерът на таксата се определя като промил от данъчната оценка/отчетната стойност на имотите на гражданите, фирмите и институциите, което води до неспазване на принципа „замърсителят плаща“. През 2017 г. бе приет ЗИД на ЗМДТ, с който бяха въведени нови основи за определяне на такса за битови отпадъци. След няколко отлагания, към настоящия момент за стартова година на новия механизъм за определяне на такса битови отпадъци е приета 01.01.2024 г.

2.8. АНАЛИЗ НА ИНФРАСТРУКТУРАТА И ТЕХНИЧЕСКИТЕ ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ТРЕТИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Анализът на инфраструктурата по управление на отпадъците е ключов анализ. Той се стреми да отговори на следните въпроси:

1. Какви са тенденциите и настоящата ситуация по отношение на осигуряване от общината на инфраструктура за отпадъци, чието управление е от компетенциите на местните власти?
2. Осигурената, изградената и в процес на планиране, осигуряване и изграждане инфраструктура достатъчна ли е за третиране на отпадъците на територията на общината и за постигане на количествените цели за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, поставени пред местните власти?
3. Необходима ли е допълнителна инфраструктура за подобряване на услугите и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците, в т.ч. по потоци отпадъци?
4. Какви са основните изводи и препоръки за бъдещи действия?

ИНСТАЛАЦИИ ЗА ТРЕТИРАНЕ НА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

1. През 2008 г. е изградена и въведена в експлоатация „Регионална система за управление на отпадъците - регион Троян“, която включва:

- Депо за неопасни отпадъци с обща площ 57,360 дка. Включва клетка 1 и клетка 2 с капацитет 252 760 т., клетка 3 с капацитет 171 030 т.. Депото заема дълбока долина, която е със силно ерозирал терен и сравнително стръмни брегове;
- Регионалното депо се намира в землището на гр. Троян, на 1 км в северозападна посока от града;
- Оператор на депото е Общинско предприятие „КОМУНАЛНИ УСЛУГИ - ТРОЯН“, съгласно Решение № 549/25.11.2010 г. на Общински съвет - Троян;
- На депото се извършва обезвреждане на неопасни отпадъци от населените места в общините Троян и Априлци;
- Площадката се усвоява поетапно, като за тази цел е разделена на 3 клетки. Към 2020 г. се експлоатират клетки № 1 и № 2;
- Клетка 3 има работен обем 167 000 м³ и заема площ 16,5 дка. Въведена е в експлоатация с Разрешение за ползване № ДК-07-ЛЧ-30/23.08.2022 г., като част от етапно строителство, съгласно **Разрешение за строеж № 139/19.10.2017 г. за**

„Изграждане на трета клетка на Регионално депо за неопасни отпадъци на общините Троян и Априлци“.

- Технологията на депониране включва: разтоварване; разстилане с уплътняване; запръстяване; оросяване с инфилтрирани води (ИВ);
- Сметовозните коли разтоварват отпадъците в определения за деня работен участък на клетката. След разтоварването на отпадъците се пристъпва към разстилането и уплътняването им на пластове до достигане височина на работния слой от 1,80 м., след което се полага промеждутъчен слой пръст от 0,20 см.;
- Като част от технологията на депониране на ТБО е и овлажняването им с инфилтрирани води, постъпващи от помпената станция на ретензионен басейн. Овлажняването става чрез местене на гофриран маркуч върху отпадъците извън дневния работен участък, за да не се затруднява работата на сметовозните коли и разстилащата и уплътняваща техника;
- Успоредно с експлоатацията на депото се изграждат газовите кладенци и свързващата шахта за всяка клетка. На всеки хоризонт се създават депа за запръстяващия слой.
- Реализира се проект „Проектиране и изграждане на допълнителна инфраструктура (инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци) за развитие на регионалната система за управление на отпадъците на регион Троян, включващ общините Троян и Априлци“. В рамките на проекта се изгражда компостираща инсталация за разделно събрани зелени отпадъци с капацитет 2200 т/г., заедно с осигуряване на необходимото оборудване, съоръжения и техника за разделно събиране на зелените отпадъци и инсталация за предварително третиране на смесено събрани битови отпадъци с капацитет 6300 т/г., както и на съпътстващата инфраструктура.

Съгласно ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/851 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 2008/98/ЕО относно отпадъците Чл. 11, параграф 2:

- в) до 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци следва да се увеличат най-малко до 55% от теглото;
- г) до 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци следва да се увеличат най-малко до 60% от теглото;
- д) до 2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци следва да се увеличат най-малко до 65% от теглото.

Съгласно ДИРЕКТИВА (ЕС) 2018/850 НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА от 30 май 2018 г. за изменение на Директива 1999/31/ЕО относно депонирането на отпадъци, Чл. 5 се изменя, както следва (добавят се следните параграфи):

5. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да осигурят до 2035 г. количеството на депонираните битови отпадъци да бъде намалено до 10% или по-малко от общото количество образувани битови отпадъци (по тегло).

Съгласно НАРЕДБА ЗА РАЗДЕЛНО СЪБИРАНЕ НА БИООТПАДЪЦИ И ТРЕТИРАНЕ НА БИОРАЗГРАДИМИТЕ ОТПАДЪЦИ:

Чл. 13 (4) за 2020 г. разрешените за депониране биоразградими отпадъци в съответния регион са 201 кг/жител, като е задължително разделно събиране на биоотпадъци от 2023 г., а именно - биоразградими отпадъци от парковете и

градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Анализът на възможностите за стабилизиране на подситовата фракция в регионалните системи, в които не се прилага стабилизиране, показва, че, в случай че бъдат изградени подобни системи, годишно ще бъде предотвратено депонирането на около 100 000 тона отпадък. Това, освен преките ползи по заложените в ЗУО цели, ще има и косвени ползи като:

1. Удължаване на „експлоатационния“ живот на съоръженията за обезвреждане на отпадъци;
2. Намаляване на опасните за околната среда свойства на отпадъците;
3. Намаляване на емисиите от парникообразуващи газове;
4. Определяне на по-ниски такси за населението за третиране на битовите отпадъци;
5. Намаляване на образуването на инфилтрат в депата и респективно намаляване на експлоатационните разходи и минимизиране на рисковете за околната среда.

КОНТЙНЕРИ И ТРАНСПОРТНИ СРЕДСТВА ЗА СЪБИРАНЕ НА ОТПАДЪЦИ

Територията на община Априлци се обслужва от специализирани автомобили за извозване на битовите отпадъци. Общината разполага и с един контейнеровоз. Общината е закупила един автомобил за транспортиране на зелени отпадъци и самосвал за транспортиране на едроразмерни отпадъци.

Анализът на инфраструктурата за отпадъците цели определянето на степента на изпълнимост на изискванията за третиране на различните видове отпадъци, спрямо наличната инфраструктура в Общината. В момента Общината сама извършва дейностите по събиране и транспортиране на отпадъците от домакинствата, административните сгради и търговските предприятия.

В следващата таблица са представени наличните съдове за събиране на битови отпадъци на територията на община Априлци.

№	Тип съдове	Обем (м3)	Материал за изработка	Брой
1	Контейнер	4,0	метал	5
2	Контейнер	2,0	мета	3
3	Контейнер тип „Бобър“	1,10	метал	434
4	Кофа	0,12	метал	226
5	Паркови кошчета	0,06	метал	76

Специализираните автомобили са :

№	Марка	Модел	Регистрационен номер
1.	ISUZU	NPR66	OB 3815 AM
2.	IVECO	70 C 15	OB 1664 BA
3.	FORD TRUCKS	1833 DC EURO 6D	OB 9711 BP
4.	Контейнеровоз „ГАЗ“	5312	OB 2538 AH
5.	MERCEDES	814 K	OB 3149 AX

ПЛОЩАДКИ ЗА СЪБИРАНЕ, ТРАНСПОРТИРАНЕ, ТРЕТИРАНЕ, СЪХРАНЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА РЕГИОНАЛНО СДРУЖЕНИЕ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ РЕГИОН ТРОЯН, ВКЛЮЧВАЩ ОБЩИНИТЕ ТРОЯН И АПРИЛЦИ

В следващата таблица по данни на РИОСВ-Плевен са описани регистрираните площадки за събиране, третиране и съхраняване на отпадъците на територията на Регионално сдружение за управление на отпадъците регион Троян, включващ общините Трояни и Априлци:

Оператор	№ на документа	Адрес	Разрешени дейности
„Балкантрейд“ ЕООД	№ 08-ДО-293-00/12.02.2013г.	гр. Троян, ул. „Акад. А. Балевски“ №23	R 3 - Рециклиране/ възстановяване на органични вещества; R12 - Размяна на отпадъци за полагане на някоя от дейностите с кодове R 1 - R 11 (в т.ч. сортиране, сепариране, разделяне, пресоване, балиране); R 13 - Съхраняване на отпадъци до извършването на някоя от дейностите с кодове R 1 - R 12, по отношение на: опаковки от различни материали, преработка на пластмаса и производство на пластмасови изделия, ИУМПС, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО)
„Велде България“ АД	№ 08-ДО-296-03/16.08.2017г.	гр. Троян, кв. „Велчевски“	R 1 - Използване на отпадъците предимно като гориво или друг начин за получаване на енергия;
			R 3 - Рециклиране/ възстановяване на органични вещества; R 12 - Размяна на отпадъци за подлагане на някоя от дейностите с кодове R 1 - R 11 (в т.ч. сортиране, сепариране, разделяне, пресоване, балиране); R 13 - Съхраняване на отпадъци до извършването на някоя от дейностите с кодове R 1 - R 12, по отношение на: отпадъци и опаковки от дървесни материали
„СИС“ ЕООД	№ 08-ДО-300-02/25.02.2013г.	гр. Троян, района на жп гара Троян	R 12 - Размяна на отпадъци за подлагане на някоя от дейностите с кодове R 1 - R 11 (предварително третиране в т.ч. сортиране, сепариране, разделяне, пресоване, балиране); R 13 - Съхраняване на отпадъци до извършването на някоя от дейностите с кодове R 1 - R 12, по отношение на: опаковки от различни материали, ИУМПС, ИУЕЕО, ИУГ, отработени масла (ОМ), НУБА
„ИЛКО“ ЕООД	№ 08-ДО-336-01/20.05.2017г.	гр. Троян, ул. „Сеновоза“ № 12	R 13 - Съхраняване на отпадъци до извършването на някоя от дейностите с кодове R 1 - R 12, по отношение на: ИУГ, ОМ и НУБА
„КАМ“ ООД	№ 08-ДО-347-03/30.09.2019г.	с. Калейца, местност „Ройнижа“, ул. „Христо Ботев“	R 3 - Рециклиране/ възстановяване на органични вещества; R 5 - Рециклиране/ възстановяване на други неорганични материали; R 12 - Размяна на отпадъци за подлагане на някоя от дейностите с кодове R 1 - R 11 (в т.ч. сортиране, сепариране, разделяне, пресоване, балиране); R 13 - Съхраняване на отпадъци до извършването на някоя от дейностите с кодове R 1 - R 12, по отношение на: композитни/ многослойни опаковки и пластмасови опаковки

„Топ ауто - 76“ ЕООД	№ 08-ДО-393- 00/07.12.2017г.	гр. Троян, кв. Ливадето № 54	R 12 - Размяна на отпадъци за подлагане на някоя от дейностите с кодове R 1 - R 11 (предварително третиране в т.ч. сортиране, сепариране, разделяне, пресоване, балиране); R 13 - Съхраняване на отпадъци до извършването на някоя от дейностите с кодове R 1 - R 12, по отношение на: ИУМПС, ИУГ, ОМ, НУБА
ЕТ „Николай Николов - 97“	№ 08-ДО-286 -00/28.01.2013г.	с. Калейца, местност „Доброданското“	Разкомплектоване на излезли от употреба превозни средства (ИУМПС)
ЕТ „Дочо Ковачев“	№ 08-РД-277 -01/14.11.2017г. .	с. Шипково, ул. „Г. Димитров“ № 42	Третиране на отпадъци от текстил
„ВиК - Стенето“ ЕООД	№ 08-ДО-404 -00/22.02.2019 г.	гр. Троян, с. Белиш, с. Калейца	R 10 - обработване на земната повърхност, водещо до подобрения за земеделието или околната среда; R 12 - Размяна на отпадъци за подлагане на някоя от дейностите с кодове R 1 - R 11 (в т.ч. сортиране, трошене, уплътняване, пелетизиране, сушене, рязане, кондициониране, преупаковане, разделяне, прегрупиране или смесване преди подлагане на някоя от дейностите с кодове R 1 - R 11), по отношение на: утайки от пречистване на отпадъчни води от населените места и изкопани земни маси

Източник: РИОСВ-Плевен

По силата на Административен договор за предоставяне безвъзмездна финансова помощ по Приоритетна ос „Отпадъци“ на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“ (ОПОС) Община Троян, като водеща, и Община Априлци, като партньор, изпълниха проект ИСУН BG16M1OP002-2.002-0005 „Проектиране и изграждане на допълнителна инфраструктура (инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци) за развитие на регионалната система за управление на отпадъците на регион Троян, включващ Общините Троян и Априлци“. В рамките на проекта са изградени инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци, включително съответната съпътстваща инфраструктура; доставено е необходимото оборудване и техника за инсталациите за компостиране; доставени и монтирани са всички съоръжения за постигане на целите на предварителното третиране на смесено събрани битови отпадъци. През 2021 година дейностите по проекта приключиха и изградената допълнителна инфраструктура е въведена в експлоатация, като от РДНСК – Ловеч е издадено Разрешение за ползване № ДК-07-ЛЧ-9/09.04.2021 г.

ДЕПА ЗА БИТОВИ ОТПАДЪЦИ

С цел осигуряване на основната инфраструктура за третиране на отпадъците, страната е разделена на региони за управление на отпадъците.

Община Априлци е член на РСУО - регион Троян, заедно с община Троян. Община Троян е оператор титуляр на Комплексно разрешително (КР) № 265-Н1/2019 г. Регионалното депо се намира в община Троян, на отстояние 1 км в северозападна посока от гр. Троян. Депото е с обща площ 57,360 дка. Включва клетка 1 и клетка 2 с капацитет 252 760 т., клетка 3 с капацитет от 171 030 т. Събраните ТБО се транспортират до регионалното депо.

ИНФРАСТРУКТУРА ЗА ОТПАДЪЦИ ОТ СТРОИТЕЛСТВО И РАЗРУШАВАНЕ

На територията на община Априлци няма изградена площадка за събиране и/или оползотворяване на строителни отпадъци.

Общински съвет Априлци е определил две времени площадки за съхранение на строителни отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата, изкопни земни маси и камъни.

Няма изградена инфраструктура за оползотворяване на строителни отпадъци, при натрупване на количества ще се извърши шредирание и оползотворяване на получената фракция.

Основните изводи от направения анализ са:

- В Община Априлци има организирана система за събиране и транспортиране на отпадъците. Дейността покрива 100 % от населението на общината. Системата за събиране на битовите отпадъци е организирана като дейност към общината. Отпадъците се събират на територията на гр. Априлци – кв. "Видима", кв. "Острец", кв. "Зла река" и кв. "Ново село" и както следва населените места с. Скандалото, с. Велчево и с. Драшкова поляна. Не се обслужват някои от махалите на територията на общината поради затрудненият достъп на сметоизвозната техника и ограниченият брой на постоянно живеещите там жители, но на достъпно за сметоизвозната техника място в махалата е поставен контейнер и се обслужва регулярно. Останалите дейности по улично почистване миене и метене на уличните платна и тротоарите, поддържане на тревните и цветни площи, се извършва от работници по програмите за временна заетост и работници.

- Общината е разположила съдове за събиране на отпадъци във всички населени места, като техния брой се актуализира ежегодно, в зависимост от констатираните нужди.

- От 09.09.2013г. Община Априлци притежава Регистрационен документ № 08-РД-194-00 за извършване на дейности по събиране и транспортиране на отпадъци, които нямат опасни свойства. През 2022г. е подадено заявление за изменение и допълнение на регистрационния документ и е издадено Решение № 08-РД-00000194-01/20.04.2022г. с което се изменя и допълва регистрацията по чл. 35, ал. 3 и 5 от ЗУО и Регистрационен документ № 08-РД-194-00/09.09.2013г.

- В изпълнение на приетата ОПУО за периода 2014-2020г. са предприети действия за осигуряване на необходимата техническа инфраструктура, свързана с намаляване на количествата депонирани отпадъци (инсталация за предварително третиране на битови отпадъци и компостираща инсталация за разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци);

- Отпадъците които не могат да бъдат оползотворени или рециклирани се депонират на Регионалното депо за неопасни отпадъци Троян – Априлци. За него е издадено от Министерството на околната среда и водите, Комплексно разрешително №265-Н1/2019г. по реда на Закона за опазване на околната среда.

- Отчитането и заплащането на услугата към настоящият момент се извършва на база ежедневна кантарна бележка и месечна справка за проведените измервания по автомобили от Регионалното депо за неопасни отпадъци Троян - Априлци.

- Сключените договори за изпълнение на задълженията на кмета на общината по чл. 19 от ЗУО са актуални.

- В Община Априлци е реализиран успешно проект "Минимизиране на

биоразградимите отпадъци чрез въвеждане на фамилно компостиране чрез компостиране в специални съдове – компостери, финансиран със средства от ПУДООС, в рамките на който са доставени пластмасови контейнери (компостери) 100 броя БИО 400 и 100 броя БИО 600. При реализацията на проекта бяха предоставени компостери на 185 домакинства, 4 броя семейни хотели и 11 места за настаняване. Участници в проекта използват компостерите и вече произвеждат компост с добри характеристики, който използват в личните си стопанства (за наторяване на дворовете, дървестната растителност и саксийните растения).

- В Община Априлци не е организирана система за разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата.

- Община Априлци участва в кампанията „Да изчистим България за един ден“, както и подкрепя всички граждански инициативи за почистване на територията на общината.

2.9. АНАЛИЗ НА ПРИЛОЖЕНИТЕ МЕРКИ И СЪЩЕСТВУВАЩИ ПРАКТИКИ ПО ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Предмет на анализа са приложените мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците на територията на община Априлци.

Извършването на анализа отговаря на следните въпроси:

- Има ли установени практики по предотвратяване на отпадъците в общината?
- Има ли планирани и приложени мерки, които са стимул за физическите и юридическите лица да прилагат предотвратяване на отпадъците?

Информационно обезпечаване на анализа

- информация за проекти на местно ниво, насочени към предотвратяване на отпадъците;
- преглед на приложените мерки на местно ниво, с цел установяване на наличието на подходящи условия, стимулиращи прилагане на предотвратяването на отпадъците.

Приложени мерки и съществуващи практики по предотвратяване образуването на отпадъците

В Община Априлци е реализиран успешно проект “Минимизиране на биоразградимите отпадъци чрез въвеждане на фамилно компостиране чрез компостиране в специални съдове – компостери, финансиран със средства от ПУДООС, в рамките на който са доставени пластмасови контейнери (компостери) 100 броя БИО 400 и 100 броя БИО 600. При реализацията на проекта бяха предоставени компостери на 185 домакинства, 4 броя семейни хотели и 11 места за настаняване. Участници в проекта използват компостерите и вече произвеждат компост с добри характеристики, който използват в личните си стопанства (за наторяване на дворовете, дървестната растителност и саксийните растения).

Домашното компостиране или дейността по компостиране на място се счита за дейност по предотвратяване образуването на отпадъците, което е в съответствие със заложената в националното законодателство йерархия при управление на отпадъците.

Домашното компостиране се приема за най-полезния от екологична гледна точка начин за справяне с битовите биоразградими отпадъци, както и за икономически целесъобразен, поради следните причини:

- Намаляват се емисиите и разходите, свързани с транспортирането на биоотпадъците и готовия компост;
- Гарантира се внимателен контрол на използваните материали;
- Увеличава се осведомеността на потребителите по проблемите на околната среда;

- Намалява се значително количеството на битовите отпадъци, достигашо до депата, а от там и разходите за депониране, както и намаляване на образуването и освобождаването в атмосферата на парникови газове;
- Ограничава се количеството на депонираните биоразградими битови отпадъци, в съответствие с изискванията на екологичното законодателство;
- Спестяват се средства, като се намалява необходимостта от закупуване на органични и минерални торове;
- Създават се условия за отглеждане на екологично чиста продукция.

Компостирането като процес: разграждане на органичните отпадъци в присъствиена кислород, при което се получава еднороден кафеникаво-черен ронлив материал, подходящ за наторяване и възстановяване на органичната материя в почвата. Процесът се извършва благодарение на различни видове микроорганизми, действащи в аеробна (в присъствие на кислород) среда - бактерии, гъби, актиномицети, водорасли и др., при подходящи стойности на влага и температура. От съществено значение за правилното протичане на процеса компостиране е и съотношението между въглерод и азот, размера на частиците и киселинността на средата (вложените материали).

Компостът е естествен подобрител на почвата, изключително богат на хранителни вещества за растенията. Оползотворявайки органични отпадъци, ние подобряваме почвените характеристики на нашата градина. Всеки може лесно да си направи компост, защото няма разходи за електроенергия и за поддръжка, а освен това е полезен както за нас, така и за околната среда.

Директното използване на компоста в личното стопанство подобрява влагосъдържанието, водопропускливостта и съдържанието на хумус в почвата, повишава почвеното плодородие, предотвратява замърсяването на почвата с вредни микроорганизми и плевели, което допринася за подобряване на условията за развитие на отглежданите растения, характерни за нашия край – картоф, сливи, арония, малини и др. Компостирането е метод, при който органичните отпадъци от селското стопанство, бита (оборска тор, листа, нарязана слама, стебла, кухненски отпадъци, хартия, утайка от кафе и др.) се подлагат на биологично разграждане при контролирани условия.

Да компостираш означава целенасочено да създадеш условия за по-бързо естествено преработване на растителни и други биологично разградими отпадъци до превръщането им в ценно вещество, което обогатява почвата.

Основни изводи:

- Необходими са действия в посока повишаване капацитета на общинска администрация по отношение на нормативните изисквания, процесите и практиките по предотвратяване образуването на отпадъци;

- Необходимо е повишаване на информираността на населението за ползите от предотвратяване на образуването на отпадъците чрез разпространяване на интересна, полезна и достъпна информация;

- Създаването на партньорства между институциите, бизнеса и научните среди за минимизиране на отпадъците и ресурсна ефективност е добра практика, която е подходящо да се насърчава;

2.10. АНАЛИЗ НА ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В ОБЛАСТТА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ И ЕФЕКТИВНОСТТА ОТ ДЕЙСТВИЕТО ИМ

Таксата „битови отпадъци“ е икономически инструмент, който трябва да материализира прилагането на принципа „замърсителят плаща“ по отношение на домакинствата и фирмите, генериращи битови отпадъци. Понастоящем, обаче, тя се определя като промил върху данъчната/отчетната стойност на имотите и не е обвързана с количеството на генерираните от лицата отпадъци. Анализът и оценката показват, че бизнесът заплаща в пъти повече на 1 тон генериран отпадък спрямо населението т.е. такса битови отпадъци понастоящем не изпълнява ролята си на икономически инструмент. През 2017 г. със ЗИД на ЗМДТ влизат в сила нови изисквания по отношение определянето на размера на такса битови отпадъци с цел превръщането на таксата в истински икономически инструмент. Поради липсата на информационна осигуреност и капацитет от страна на общините да въведат новите промени, стартовата дата на новите изисквания беше отлагана няколко пъти. В Държавен вестник, бр. №

14/17.02.2021 г. се обнародваха промени в Закона за местните данъци и такси, съгласно които новите основи за изчисляване на таксата ще се прилагат от началото на втората година след публикуване на резултатите от преброяването на населението и жилищния фонд в Република България през 2021 г.

Обезпеченията по чл. 60 и отчисленията по чл. 64 от ЗУО са икономически инструменти, насочени към намаляване на количествата на директно депонираните отпадъци и акумулиране на финансови ресурси за закриване и рекултивация на депата за отпадъци след изчерпването на техния капацитет.

Размерът на отчисленията по чл. 64 на 1 тон отпадък нараства с всяка изминала година. Анализът на данните за постъпленията от отчисленията показва доказаната ефективност на този инструмент.

2.11. АНАЛИЗ НА ФИНАНСОВИТЕ ПОТОЦИ ПО УПРАВЛЕНИЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИТЕ

Финансирането на услугите и дейностите по събиране, транспортиране и обезвреждане на битови отпадъци се осъществява чрез събиране на такса „Битови отпадъци“, определена в годишен размер, въз основа на одобрена План-сметка за приходите и разходите за поддържане на чистотата, сметопочистването и сметоизвозването на територията на Общината за съответната година.

Събирането на такси за битовите отпадъци е регламентирано от ЗМДТ. Същите се събират въз основа на Наредба № 16 за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги на територията на община Априлци. Всички дейности по третиране на отпадъците в общината се извършват от общинската администрация по предварително направени разчети. Приходите, които постъпват към общината от такса битови отпадъци са от домакинствата и юридическите лица. Паричните потоци през изминали програмен период са описани в следващата таблица.

Година	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Общо приходи (хил. лв.):	230 052	269156	261422	241248	256605	320052	272536	401131
Физически лица	89	88	100	69	111	123	112	180
Юридически лица	141	181	161	170	145	197	161	222

Източник: Община Априлци

Разходите, за управление на дейностите с отпадъци, които се правят от общината за периода 2009-2021г. са описани в следващата таблица. Таксата се заплаща от населението и фирмите за съответните услуги и се формира на база данъчна оценка на недвижимите имоти.

Година	Приходи от такса битови отпадъци / лв.	Разходи за предоставяне на услугата сметосъбиране и сметоизвозване / лв.	Количество депонирани отпадъци	Цена за тон депониран отпадък / лв.	Заплатени средства за депониране в т.ч. отчисленията по ЗУО и разходи за експлоатация на депо/лв.	Разходи за предварително третиране и компосторане
2009 год.	218 378	209 247	1053.82 т.	10	9 215	
2010 год.	181 733	212 104	1050.28 т.	10	9 947	
2011 год.	373 825	217 800	1047.38 т.	12.02	12 589	
2012 год.	186 110	217 148	966.24 т.	22.58	20 713	
2013 год.	250 528	337 313	1077.5 т.	32.22	34 151	
2014 год.	230 052	227 253	1171.90 т.	38.77	44 682	
2015 год.	269 156	226 639	1280.58 т.	54.18	63 340	
2016 год.	261 422	259 749	1224.28 т.	64.02	79 031	
2017 год.	241 248	262 155	1272.12 т.	65.44	83 247	
2018 год.	256 605	277 069	1272.18 т.	75.52	96 075	
2019 год.	320 052	319 458	1328.28 т.	91.88	122 042	
от 01.01 до 21.03. 2020 год.			192.56 т.	130.03	25 039	
от 22.03. до 31.12. 2020 год.			1090.44 т.	104.03	113 438	
2020 год.	272 536	560 117	1283 т.		138 477	
2021 год.	401 131	391 008	1233,36 т.	112.01	138 149	4 062

Източник: Община Априлци

Основни изводи:

- Разходите за управление на отпадъците имат най-висок дял в общите разходи за опазване на околната среда (като този дял непрекъснато нараства);
- Основните разходи, които се правят за управление на отпадъците, са за сметосъбиране и сметоизвозване;
- Главните източници за финансиране на оперативните разходи за управление на битовите отпадъци са собствените средства и постъпления от такса за битови отпадъци;
- Водещият източник за финансиране на инвестиционните разходи за управление на МРО са собствените средства на организациите по оползотворяване;
- Останалите средства за третиране на битовите отпадъци се осигуряват от целеви средства по линия на държавен бюджет, собствени средства на общината и безвъзмездно финансиране (по линия на ОПОС и ПУДООС, в т.ч. от ДБ);
- ОПОС (ПОС) е водещият източник за финансиране на публична инфраструктура в управлението на битовите отпадъци.

Приложение № 3

ПРОГНОЗИ

Съгласно чл. 52, ал.3, т. 1 от Закон за управление на отпадъците, Програмата за управление на отпадъците се разработва и приема за период, който следва да съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците, които е разработен за периода 2021-2028г. и се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия.

За изготвяне на прогнозите за количествата на образуваните отпадъци и постигане на целите до края на програмния период на настоящата програма е необходимо първо да се проследи текущото състояние на отпадъците, да се определи прогнозния брой на населението за периода до 2028 г., както и нормата на натрупване.

Основната предпоставка за адекватното определяне на състава на битовите отпадъци е правилното дефиниране и оценка на различните отпадъчни потоци на територията на общината, а също и определянето на тяхната тежест по отношение на общото количество отпадъци, като за целта е необходимо да се използват данните от морфологичния анализ на състава на битовите отпадъци, съгласно Методиката за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, утвърдена със Заповед № РД-149/26.02.2019г. на Министъра на околната среда и водите. Методиката описва в хронологичен ред дейностите, които следва да се извършат за определяне на количеството и състава на отпадъците:

1. Определяне на количествата на отпадъчните потоци в общината;
2. Планиране на морфологичен анализ на смесените отпадъци;
3. Провеждане на морфологичния анализ;
4. Изчисляване на резултатите и определяне на състава на отпадъците.

Въз основа на наличните данни за образуваните смесени битови отпадъци, подробно описани в настоящата програма, може да се направи извода, че община Априлци принадлежи към общините, които генерират годишно под 1500 тона битови отпадъци и по тази причина съгласно методиката се препоръчва да не се прави зонирание. За периода от 2007г. до 2021г. са депонирани следни количества отпадъци:

Година	Количество депонирани битови отпадъци за година в тон
2007г.	897.32т.
2008г.	1045.32т.
2009г.	1053.82т.
2010г.	1050.28т.
2011г.	1047.38т.
2012г.	966.24т.
2013г.	1077.5т.
2014г.	1171.90т.

2015г.	1280.58т.
2016г.	1224.28т.
2017г.	1272.12т.
2018г.	1272.18т.
2019г.	1328.28т.
2020г.	1283.00т.
2021г.	1233.36т.

Видно от данните в таблицата максималните количества депонирани отпадъци са 1328.28т. през 2019г., следователно общината попада в категорията до 5000 тона смесени отпадъци за година, което съгласно Таблица 9 от методиката е необходимо да се направят минимум по 1 проба на сезон и общо 4 броя проби за годината. Като за нуждите на анализа са отчетени консуматорските и потребителски навици в различните сезони на годината, които влияят състава на генерираните отпадъци и следователно, резултатите от анализа зависят от годишния сезон. Поради това, изследванията трябва да се извършват така, че да бъдат обхванати четирите годишни сезона. Целта е да се отчете сезонната неравномерност и колебание в състава на отпадъците. Сезонните вариации на количествата и състава на образуваните отпадъци се обуславя от два фактора:

Различните местни сезонни характеристики и потребителски навици на местното население, изразени в:

- Сезонно увеличение на зелените отпадъци през лятото и есента;
- Консумация на различни типове храни /за лятото е характерна консумацията на храни, при които се образуват големи количества отпадъци/;
- Сезонно приходящи граждани, които посещават региона през летните месеци.

Предвид гореизложеното през 2016г. и 2019г. е извършен морфологичен анализ на битовите отпадъци, генерирани на територията на общината. За да се отчете сезонния фактор, анализа е планирано да бъде извършен с по един брой проби за всеки сезон, затова беше определена следната схема на пробонабиране:

Схема на пробонабиране

СЕЗОН - ЗИМА	27.01.2016г.	12.02.2019г.
Априлци - общо за общината	1 проба	1 проба
СЕЗОН - ПРОЛЕТ	26.04.2016г.	04.04.2019г.
Априлци - общо за общината	1 проба	1 проба
СЕЗОН - ЛЯТО	19.08.2016г.	25.06.2019г.
Априлци - общо за общината	1 проба	1 проба

СЕЗОН - ЕСЕН	27.10.2016г..	03.09.2019г.
Априлци - общо за общината	1 проба	1 проба

Маршрутите са определени, така че да осигурят представително пробонабиране от града и селата.

Анализът на състава на депонираните на Регионалното депо за неопасни отпадъци на общините Троян и Априлци за община Априлци, обхваща следните фракции:

- ▶ Хранителни;
- ▶ Хартия и картон;
- ▶ Пластмаса;
- ▶ Текстил;
- ▶ Гума;
- ▶ Кожа;
- ▶ Градински;
- ▶ Дървесни;
- ▶ Стъкло;
- ▶ Метали;
- ▶ Инертни;
- ▶ Опасни;
- ▶ Други – неопределими.

Съгласно част V.1. Изчисляване на морфологичния състав за всяка единична проба от смесените отпадъци от Методиката - резултатите от претеглянето са попълнени в таблица и са изчислени, както е посочено в част 4,1 от методиката. В следващите таблици са представени резултатите от четирите сезона общо за Община Априлци.

Фракция	Зима		Пролет		Лято		Есен	
	Кг.	%	Кг.	%	Кг.	%	Кг.	%
ХРАНИТЕЛНИ	26,07	20,68	12,36	9,89	19,5	15,60	24,26	19,41
ХАРТИЯ И КАРТОН	10,25	8,20	20,4	16,32	18,45	14,76	4,78	3,82
ПЛАСТМАСА	23,51	18,81	25,86	20,69	20,74	16,59	14,45	11,56
ТЕКСТИЛ	1,33	1,07	7,18	5,75	1,63	1,30	1,33	1,06
ГУМА	1,22	0,98	2,12	1,69	1,63	1,30	1,45	1,17
КОЖА /обувки/	0,88	0,71	3,06	2,45	2,77	2,22	4,23	3,39
ГРАДИНСКИ	18,82	15,06	14,93	11,95	11,46	9,17	35,00	28,00
ДЪРВЕСНИ	0,77	0,62	1,72	1,38	3,35	2,68	0,14	0,11
СТЪКЛО	6,46	5,17	3,92	3,14	2,96	2,37	0,8	0,64
МЕТАЛИ	4,01	3,21	3,06	2,45	1,81	1,45	1,45	1,17
ИНЕРТНИ	10,13	8,11	5,27	4,21	12,43	9,94	4,78	3,82
ИУЕЕО	0,45	0,36	2,88	2,30	0,58	0,46	0,14	0,11
ОПАСНИ	0,45	0,36	0,1	0,08	0,29	0,23	0,25	0,21
ДРУГИ	20,83	16,67	22,13	17,70	27,43	21,94	31,95	25,56
ОБЩО:	125 кг.	100 %	125 кг.	100 %	125 кг.	100 %	125 кг.	100 %

Използвайки събраната базова информация и данни, относно морфологичния състав на отпадъците през четирите сезона, както и количества на отделните материали, съдържащи се в отпадъците е изчислен морфологичния състав на всички образувани битови отпадъци за общината /начина на изчисление е подробно описан в „Окончателен доклад за анализа на морфологичния състав на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Априлци”. **Резултатите за морфологичния състав на общото количество генерирани отпадъци за общината са представени в следващата таблица:**

Фракция	община %	община, тона
Хранителни	16.30 %	241,28
Хартия и картон	10.02 %	148,35
Пластмаса	14.97 %	221,69
Текстил	2.15 %	31,87
Гума	1.10 %	16,38
Кожа	1.89%	28,03
Градински	28.81 %	426,43
Дървесни	1.17 %	17,40
Стъкло	3.54 %	52,48
Метали	2.14 %	31,74
Инертни	16.96 %	251,13
ИУЕОО	0.70 %	10,36
ОПАСНИ	0.19 %	2,83
ОБЩО	100 %	1480 т.

Обобщени данни от морфологичния анализ на битовите тпадъци през 2016г.

В следващата таблица са представени обобщените данни от морфологичния анализ на битовите отпадъци през 2019 г.

ЧАСТ 1				
№	Групи отпадъци	Видове отпадъци	Количество в т/ГОД	Общ отпадък на година %
1	Хранителни отпадъци	остатъци от храни (кухненски или ресторантьорски), остатъци от плодове и зеленчуци, кори и обелки от плодове и зеленчуци, обелки от яйца и др.	131,78	9,60

2	Хартия и картон	вестници, списания, листа от тетрадки и книги, кухненска и тоалетна хартия, хартиени кърпи за ръце, салфетки, опаковъчна хартия, отпадъчна офис хартия, телефонни указатели, хартиени торби, цветна хартия; кутии от обувки, кутии от цигари, кашони, велпапе, картонени листа, картонени кори за яйца, картонени чашки и др.	62,18	4,53
3	Пластмаса	пластмасови бутилки (от безалкохолни, бира, натурални сокове), пластмасови чашки, найлонови торбички, пластмасови кофи, пластмасови кутии за храна, пластмасови прибори за хранене, пластмасови капачки, детски играчки, туби, бидони, маркучи, каси за мляко, кофички от кисело мляко, стреч фолио, чаши, каси от прозорци, фолио за оранжерии, пластмасови бутилки от препарати за съдове и др. *Забележка: Пластмасовите опаковките от перилни и почистващи препарати, шишета от белина, препарати за почистване на подови настилки, абразивни препарати за почистване и др. НЕ се сортират към пластмасовите отпадъци. Те се сортират към опасните отпадъци 2.	135,33	9,86
4	Текстил	дрехи, парцали, одеяла, спално бельо, кувертюри, остатъци от мокет, платове и тапицерии за мебели и др.	78,76	5,74
5	Гуми	всички видови продукти с гума, с изключение на автомобилни гуми, например гумени ръкавици, гумени ботуши, уплътнения и др.	11,30	0,82
6	Кожи	обувки, колани, кожени чанти, кожени раници, кожени ръкавици, кожа и кожени облекла, фалцови изрезки от обувно производство и др.	13,11	0,95
7	Градински отпадъци	клони, листа, стъбла, храсти, зелени отпадъци от общински зелени площи и др.	211,92	15,44
8	Дърво	всякакъв вид материал от дървесен произход, напр. части от мебели, опаковки от дървесни материали, дървени шайги, шперплат или плочи от дървесни частици, палети, части от дървени огради и др. *Забележка: Дървесните отпадъци, които са замърсени с опасни вещества, например замърсени с боя, бензин, моторно масло, боя и др. НЕ се сортират към група „дърво“. Те се сортират към опасните отпадъци	54,89	4,00
9	Съкло	стъклени шишета, буркани, стъклени чаши, стъклени чинии, различни декоративни предмети, цветно стъкло и др.	53,58	3,90

10	Метали	метални кенчета от бира и безалкохолни напитки, метални кошчета, болтове, телове, шестограми, тръби, катинари, пръти, ламарина, прътове, нитове, кабели, алуминиеви капачки от буркани, изрезки от ламарина, машинни части, алуминиеви стружки, алуминиеви кутии, метални домакински съдове, алуминиеви ланси и профили и др.	27,63	2,01
11	Инертни > 4см	строителни отпадъци като парчета бетон, керемиди, фаянсови и керамични материали, тухли, стъкло, дървесина, метали от строителство и др. *Забележка: Замърсените строителни отпадъци с опасни вещества като боя, азбест, лакове и др. НЕ се сортират към група „инертни“. Те се сортират към опасните отпадъци	102,11	7,44
13	Опасни	спрямо таблицата за "опасни" отпадъци подолу	12,38	0,90
14	Други неопределими	Към тази група спадат неопределени отпадъци, които по своята същност не могат да се класифицират към нито една от горните групи, например: Хигиенни- мокри кърпички, памперси, дамски превръзки Композитни - опаковки от няколко материала, които не могат да се разделят ръчно, например кутии от мляко, кутии от сок и.т.н Други неопределими отпадъци	64,36	4,69
15	Ситна фракция < 4 см.	пръст, пепел, сгурия, ситни камъни, ситен биоразградим отпадък, угарки и др.	413,11	30,10
ЧАСТ 2				
Опасен отпадък				Общ отпадък на година %
№	Произход	Описание на отпадъка	Количество в Т/год.	
1	Лаково бояджийски материали и покрития, в т.ч.:	Бои	0,00	0,00
		Лакове	3,50	0,25
		Разтворители	0,00	0,00
		Грундове	0,00	0,00
		Лепила	0,00	0,00
		Смоли	0,00	0,00
		Мастила	0,00	0,00
2	Домакински препарати и химикали, в т.ч.:	Перилни и почистващи препарати (препарати за почистване на стъкла, фурни, белина, препарати отстраняващи петна и ръжда, почистващи повърхности, дезинфектанти)	5,09	0,37
		Киселини	0,00	0,00
		Основи	0,00	0,00

		Препарати за растителна защита и борба с вредителите (препарати за поддържане на тревни площи, цветя, овощни дървета, зеленчукови растения - пестициди, хербициди)	0,00	0,00
		Фотографски материали	0,00	0,00
		Спирачни течности	0,00	0,00
		Антифризни течности	1,03	0,07
3	Фармацевтични продукти	Лекарства с изтекъл срок на годност	0,75	0,05
		Продукти, свързани с грижи по домашни любимци	0,26	0,02
4	Живак и живаксъдържащи отпадъци (с изключение на люминесцентни и други живак съдържащи лампи):	Живак, живачни термометри, живачни прекъсвачи, живачни ампули от бойлери и др	0,00	0,00
5	Кърпи за изтриване и предпазни средства, замърсени с опасни вещества	Кърпи, парцали за избърсване, замърсени с опасни препарати	0,00	0,00
		Предпазни средства – ръкавици, маски, филтри и др., използвани при боядисване, нанасянето на покрития и почистване	0,00	0,00
6	Замърсени дървесни материали	дървесина, съдържаща опасни вещества	0,00	0,00
7	Замърсени опаковки*	Празни опаковки от лаково бояджийски материали и покрития, домакински препарати и химикали, обозначени със символи за опасност (пиктограми) – картонени, пластмасови, стъкленни, метални	1,73	0,13
8	Батерии и акумулатори	Оловни акумулаторни батерии	0,00	0,00
		Ni-Cd батерии	0,04	0,00
		Живак-съдържащи батерии	0,00	0,00
9	Електрическо и електронно оборудване	Електрически и електронни устройства – телевизори, монитори, видео, телефони, принтери, факсове, касетофони, радио, фотоапарати, апарати за кръвно налягане, микровълнови печки и други домакински уреди и инструменти	0,00	0,00
		Оборудване, съдържащо хлорирани и флуорирани въглеродороди – климатици, хладилници, фризерни	0,00	0,00
		Люминесцентни и флуоресцентни лампи, енергоспестяващи и други лампи, съдържащи живак	0,00	0,00
10	Масла	Смазочни и моторни масла	0,00	0,00
Общо			12,38	0,90
ЧАСТ 3				
„Други неопределими“				

№	Вид Отпадък	-	Количество в т/год	Общ отпадък на година %
1	Хигиенни	-	45,83	3,34
2	Композитни	-	15,27	1,11
3		-	3,25	0,24
4		-		
5	Общо	-	64,36	4,69

Резултати от морфологичния анализ на битовите отпадъци през 2019г

Количествата образувани битови отпадъци за дадена административна единица са в зависимост от броя на жителите и потребителските навици и възможности. За да се отчетат тези фактори е въведен терминът „*норма на натрупване*“ (НН), отчитащ средното годишно количество образувани битови отпадъци, които се падат на един жител. Тази норма се използва при определянето на потенциала за образуване на битови отпадъци в дадена общност.

Нормата на натрупване при битовите отпадъци на територията на общината за целите на морфологичния анализ през 2016г. е определена, като са използвани данни за населението към 31.12.2015г. и количеството образувани битови отпадъци към същата дата, тъй като изчисленията са правени през месец ноември 2016г. и актуалните представителни данни за населението и количеството на отпадъците за 2016г. не бяха налични. Нормата на натрупване е изчислена по следната формула:

$$\text{БООНМ} = \frac{(\text{НННМ} \times \text{ЖНМ})}{1000}$$

БООНМ - е количеството на образуваните битови отпадъци в населените места (НМ) на територията на общината (в тонове)

НННМ - е количеството на образуваните битови отпадъци на жител за година в населените места на територията на общината [в кг/жител] (норма на натрупване)

ЖНМ - е населението (брой на постоянните жители) на територията на общината

$$1480 = \frac{(\text{НННМ} \times 3009)}{1000}$$

$$\text{НННМ} = 1480000 : 3009 = 492 \text{ кг./ж/г.}$$

За определяне на общото количество на отпадъците, освен битовите отпадъци обхванати от системата за сметосъбиране са отчетени и отпадъците за рециклиране, както и други фракции отпадъци, например зелени и други биоотпадъци. Общото количество на отпадъците е изчислено по формулата:

$$\text{КО} = \text{брой жители} \times \text{норма на натрупване} = 492 \times 0.001.$$

- Количество отпадъци от града – $2714 \times 492 \times 0.001 = 1335.28 \text{ t/год.}$
- Количество отпадъци от селата – $295 \times 492 \times 0.001 = 145.14 \text{ t/год.}$
- Общо количество отпадъци – 1480 t/год.

Нормата на натрупване при битовите отпадъци на територията на общината за целите на морфологичния анализ през 2019г. е изчислена по същия начин, като изчисленията показват, че е 448 кг/ж/г, което е намаление с 44 кг/ж/г.

Средното натрупване на битови отпадъци на глава от населението, като функция на икономическото развитие, ще се развива към средно количество на образуваните отпадъци, което се наблюдава днес в Европа. Тяхното нарастване не е линейно, а е по-ускорено в началото и по-забавено в края. Благодарение на техническия напредък и съзнателността на обществото, се очаква средната норма на натрупване да спре да нараства в даден бъдещ момент. Извършените проучвания в България показват, че ръстът на образуването на отпадъци е по-бавен от този на brutния вътрешен продукт (БВП) и доходите. Предполага се, че ръстът на образуването на отпадъците ще намалява слабо, но постоянно спрямо годишното нарастване на доходите (ръстът на образуването на отпадъци намалява приблизително от 30% на 10% от ръста на доходите за прогнозния период). С увеличаването на количеството отпадъци се приема, че в определен момент нормата на натрупване ще остане относително постоянна, но това се очаква да бъде за годините след 2030г.

С оглед на получените резултати въз основа на проведеня морфологичен анализ през 2016г. се стигна до извода, че с най-голям дял от генерираните на територията на община Априлци битови отпадъци, са фракциите „градински“ – 28,81%, „инертни“ – 16,96%, „хранителни“ – 16,30%, „пластмаса“ – 14,97%. Това определи през предходния програмен период, нуждата от допълнителна регионална инфраструктура за компостиране на разделно събрани биоразградими и/или зелени отпадъци и инсталация за предварително третиране на битовите отпадъци преди депониране на регионалното депо.

От проведеня през 2019г. морфологичен анализ на битовите отпадъци, може да се направи извода, че тенденцията при генерираните отпадъци се запазва, като най-висок дял отново имат „градински“ – 15,44%, „пластмаса“ – 9,86%, „хранителни“ – 9,60%. „инертни > 4см“ – 7,44% и „ситна фракция < 4 см“ – 30,10%.

Прогноза за населението

За охарактеризиране на демографското положение в общината са ползвани данните на Националния статистически институт (НСИ). За изготвянето на реалистична прогноза за броя на населението са отчетени и тенденциите за промяна на механичния прираст на населението. В основата на миграцията са главно: семейни причини, трудова заетост, по-добри условия на живот и др.

В страната, както и в областта се наблюдава тенденция на намаляване на броя на населението, която е присъща и за община Априлци.

Националният статистически институт е публикувал на сайта си прогнози за броя на населението в област Ловеч. Очаква се населението в областта да намалее с 12% до 2030 г. (22,5% до 2040 г.).

Прогнози на НСИ за област Ловеч (при хипотеза за конвергентност)

Прогноза население област Ловеч	2020	2025	2030	2035	2040
Общо население	122 518	114 892	107 755	101 152	94 976
Мъже	59 619	55 867	52 432	49 340	46 481
Жени	62 899	59 025	55 323	51 812	48 495

Източник: НСИ

Населението в община Априлци към 2020 г. е 2,4% от цялото население на областта, отчитайки прогнозните темпове за областта то следва те да са релевантни и за Община Априлци.

Демографска прогноза за населението в община Априлци (при хипотеза за конвергентност)

Година	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
Население	2797	2769	2621	2590	2559	2528	2498	2468	2438	2408	

Източник: Собствени изчисления

Очертава се негативни тенденция по отношение на броя на населението, тъй като статистиката в последните 5 години показва устойчиво намаляване на населението. Средногодишния темп на прираст за община Априлци е -2,69%. Според прогнозата за община Априлци, населението намалява с по - бързи темпове спрямо това на областно, регионално и национално нива.

С най-големи темпове населението намалява в община Априлци, следват област Ловеч и Северозападен район. За трите йерархични равнища темповете на прираст са доста по-високи от темповете в страната. Това важи както общо за населението, така и по местоживееене. Спрямо средните за страната обаче, обезлюдяването общо и в селата е два пъти по-интензивно, като особено сериозно е положението в градовете (т.е. в гр. Априлци) на общината. Тук темпът на прираства (намалението) е 7 пъти по-голям от този в страната, но е съпоставим с темповете в областта и в района. В селата темповете на намаление са доста по-интензивни в сравнение със средните темпове в страната. За предходния програмен период, средно на година броят на населението в общината намалява с 5,4%, докато намалението в областта и в района е съответно с 3,14% и с 3,65%.

Съгласно Националния план за управление на отпадъците 2020-2028г., общото количеството на образуваните битови отпадъци следва тенденция към трайно намаление, като за периода 2008-2018г. намалението е с около 36%. Съществено намаляват и количествата на депонираните битови отпадъци и на директно депонираните битови отпадъци. Делът на битовите отпадъци в общото количество на образуваните отпадъци за периода 2008-2018 г. е намалял до 2-4%. Същата тенденция се проследява и при количествата образувани битови отпадъци на човек от населението - намаление за периода 2008-2018 г. от 590 на 407 кг/ж/г. В сравнителен план с ЕС-27, България е под средното ниво на образуване на

битови отпадъци на жител на година за 2018 г. - 489 кг/жител за ЕС-28 и 407 кг/жител за България.

При разработване на Националния план за управление на отпадъците 2020-2028г., на база анализи и прогнози е заложено, че нормата на натрупване нараства с 0.5 % в резултат от 1 % ръст на БВП на човек от населението. Разгледани са следните сценарии:

- *Песимистичен* – нормата на натрупване нараства ежегодно с 1.5 % за целия период на прогнозата, в резултат на ежегоден 3 % икономически растеж след 2020 г., каквато е дългосрочната прогноза на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие /ОИСР/.
- *Реалистичен* – нормата на натрупване нараства с 1 % до 2023г., след което нараства с намаляващ темп и след 2035 г. остава постоянна величина, с което се прекратява нарастването на количеството битови отпадъци в резултат от икономическия растеж.

Реалистичният сценарий отчита систематичното прилагане на мерки и програми за предотвратяване образуването на отпадъците и по тази причина се препоръчва да бъде използван при прогнозите за изменение на нормата на натрупване за общинските битови отпадъци. В тази връзка би следвало след 2020г. нормата на натрупване в общината да не нараства повече, а да намалява. За периода между 2016г. при първият морфологичен анализ, когато изчисленията показват, че нормата на натрупване е 492 кг/ж/г, през 2019г. нормата на натрупване е 448, което е намаление с 44кг/ж/г само за три годишен период. Прогнозата за нормата на натрупване е с тенденция за намаляване спрямо базовата 2020 г. с оглед очакванията за увеличаване на благосъстоянието на населението и потреблението на територията на община Априлци.

Прогнозното количество отпадъци за периода на действие на програмата е изчислено по формулата:

$$V_g = v \times N \text{ (м3), (кг)}$$

където:

- v – норма на натрупване на битови отпадъци от 1 човек за една година – в м3 или кг;

- N – числеността на населението в града, района, микрорайона и т.н, съгласно Ръководство за определяне броя и вида на необходимите съдове и техника за събиране и транспортиране на отпадъци на МОСВ.

Съобразявайки се е описания реалистичен сценарии и наличната информацията за количествата депонирани отпадъци от 2021г. до 2028г. на Регионалното депо в следващата таблица е представена информация за прогнозата на очакваното количество образувани отпадъци, направена за целите и периода на действие на настоящата програма.

	2021г.	2022г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2028
Население на Община Априлци	2769	2621	2590	2559	2528	2498	2468	2408
Норма на натрупване при реалистичен сценарий -кг./ж/г	448	446	444	442	440	438	436	434
Прогнозно количество отпадъци – т/г	1233	1169	1150	1131	1112	1094	1076	1045

Прогнозираното количество на генерираните битови отпадъци за периода до 2028 г. се намалява в съответствие с прогнозата за намаление на нормата на натрупване, както и намаляващото население и вследствие от предприетите мерки на общината за предотвратяване на образуването на битовите отпадъци и допускането, че нормата на натрупване в общината ще е по-малка от нарастването на БВП в страната.

Морфологичният състав се получава, като образуваните отпадъци от всяка фракция се разделят на образуваните смесени битови отпадъци.

Изчисляването се извършва по формулата: Количеството отпадъци от дадена фракция се дели на общото количество отпадъци и се умножава по 100 %.

Изхождайки от събраната базова информация и данни, относно морфологичния състав на битовите отпадъците, както и изчислените количества на отделните материали, съдържащи се в отпадъците и направените по-горе допускания, прогнозните количества и състав на общото количество на отпадъците за Община Априлци са представени на следващата таблица.

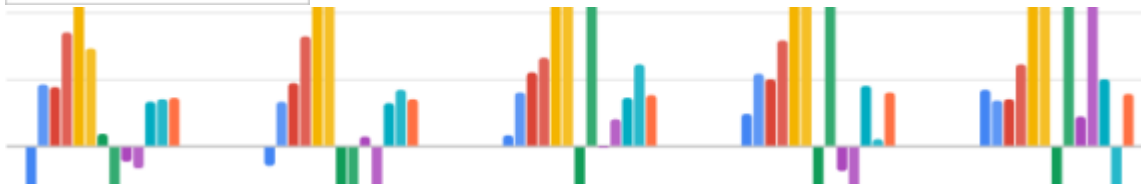

Генерирани отпадъци от населението и от търговският сектор в т.	% на компонентите в общото количество генерирани отпадъци	2021 г.	2022 г.	2023 г.	2024 г.	2025 г.	2026 г.	2027 г.	2228 г.
ХРАНИТЕЛНИ	9,60%	118,36	112,23	110,4	108,57	106,75	105,03	103,30	100,32
ХАРТИЯ И КАРТОН	4,53 %	55,85	52,95	52,09	51,23	50,37	49,55	48,74	47,34
ПЛАСТМАСА	9,86 %	121,57	115,26	113,39	111,51	109,64	107,86	106,09	103,04
ТЕКСТИЛ	5,74 %	70,77	67,10	66,01	64,91	63,82	62,79	61,76	59,98
ГУМА	0,82 %	10,11	9,58	9,43	9,27	9,12	8,97	8,82	8,57
КОЖА	0,95 %	11,71	11,10	10,93	10,74	10,56	10,39	10,22	9,93
ГРАДИНСКИ	15,44 %	190,37	180,49	177,56	174,62	171,69	168,91	166,13	161,35
ДЪРВЕСНИ	4,00 %	49,32	46,76	46,00	45,24	44,48	43,76	43,04	41,8
СТЪКЛО	3,90 %	48,08	45,59	44,85	44,10	43,36	42,66	41,96	40,75
МЕТАЛИ	2,01 %	24,78	23,49	23,11	22,73	22,35	21,99	21,62	21,01
ИНЕРТНИ>4см	7,44 %	91,73	86,97	85,56	84,14	82,73	81,39	80,05	77,75
ОПАСНИ	0,90 %	11,09	10,52	10,35	10,17	10,08	9,84	9,68	9,41
ДРУГИ	4,69 %	57,82	54,82	53,93	53,04	52,15	51,30	50,46	49,01
СИТНА ФРАКЦИЯ<4см	30,10 %	371,13	351,86	346,15	340,43	334,71	329,29	323,87	314,55
ОБЩО:	100%	1233 т.	1169 т.	1150 т.	1131 т.	1112 т.	1094 т.	1076 т.	1045 т.

Въпреки намаляването на населението и количеството на отпадъци, търсенето на услуги по управление на отпадъците ще се увеличи, поради очаквания ръст на БВП, предоставяните възможности на оперативните програми за развитие на региона, развитието на туризма и др.

Нормативната уредба регламентира поетапно въвеждане в годините до 2030г. на изисквания към услугите по управление на отпадъците, които настоящата система в региона не може да осигури.

Образувани битови отпадъци на човек от населението в Б

По колони Времева разбивка
 По редове NUTS Мерни единици
 2015 2020
 Общо за страната кг/чов./г. 419 408
 вката

- 2 Данните са към 21.07.2022г.

	(брой)
	2020
	Общо
Априлци	2797
гр. Априлци	2503
с. Велчево	136
с. Драшкова поляна	87
с. Скандалото	7